

Regional Development Centre

Innovation

Enterprise &

Technology

Transfer

Services

Caibidil 5

Geilleagar agus Fostaíocht

“Chun bonn fostaíochta agus próifíl gheilleagrach Lú a neartú a chuireann le hainmniú Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan mar Lárionaid Fháis Réigiúnacha agus a uasmhéadaíonn suíomh straitéiseach an Chontae le taobh Chonair Gheilleagrach Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste. Cinnteoidh beartú tosaíochta Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan maidir le hinfheistíocht gheilleagrach mar aon le ról geilleagrach tacaíochta breise na mbailte agus na sráidbhailte beaga go leanfaidh cóimheas Post: Lucht Oibre ag feabhsú chun pobail níos cothroime agus níos inbhuanaithe a chruthú.”

5 GEILLEAGAR AGUS FOSTAÍOCHT

5.1 RÉAMHRÁ

Lorgaíonn an Plean tacú agus áisiú le forbairt gheilleagrach inmharthana agus le cruthú post, i réimse earnálacha, de réir phrionsabail phleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe. De réir mar atá daonra Lú ag leanúint ag fás, tá sé den tábhacht go bhfuil an Contae ag leanúint i suíomh chun infheistíocht gheilleagrach bhreise a áisiú agus freagairt do héiginnteacht gheilleagrach ar bith.

Leagfaidh an chaibidil seo amach an fhís agus an straitéis d'fhorbairt gheilleagrach sa Chontae i rith shaolré an Phlean. Aithneoidh sé na deiseanna do Lú a bhonn gheilleagrach a neartú agus leanúint ag mealladh infheistíochta agus tacú le cruthú post do ghnólachtaí dúchasacha agus idirnáisiúnta araon. Tá an chreatlach spásúil maidir le forbairt fiontair agus fostaíochta comhsheasmhach le agus ailínithe ar bheartais fhorbartha gheilleagracha ar bhonn leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil.

5.2 PRÓIFÍL GHEILLEAGRACH LÚ

Tá suíomh maith ag Lú le taobh Chonair Gheilleagrach Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste atá mar bhuntáiste chun rochtain iontach a chur ar fáil ar Lár na Cathrach, ar an Aerfort, ar an gCalafort i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste agus sna hEochair Bhailte sa Réigiún chun infheistíocht gheilleagrach a mhealladh.

Maidir le haitheantas Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan mar Lárionaid Fháis Réigiúnacha (RGCs) sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus sa Straitéis Gheilleagrach Straitéiseach Réigiúnach (RSES), is aitheantas é ar thábhacht na réiteach seo ar leibhéal réigiúnach agus náisiúnta chun an daonra agus fás gheilleagrach amach anseo a áisiú.

Tá forbairt gheilleagrach agus fostaíochta sa Chontae dírithe ar pháirceanna gnó, eastáit tionsclaíochta, agus lárbhailte i nDroichead Átha, i nDún Dealgan, i mBaile Átha Fhirdhia, agus i nDún Léire. Lasmuigh de na socruithe seo tá fiontraíochtaí ar scála beag sna bailte agus sna sráidbhailte beaga agus amuigh faoin tuath.

Le os cionn 35,000 post sa Chontae agus cóimheas Post: Lucht Oibre de 0.71 a taifeadh i Móráireamh 2016, is léir go bhfuil buntáistí geilleagracha ag baint le suíomh straitéiseach an Chontae, agus go háirithe le neart an bhoinn fostaíochta. Is léir go bhfuil an t-idirspiléachas idir Lú agus Baile Átha Cliath i gceist le ráta aistrithe líonra de bheagnach 30% d'oibrithe cónaithe atá ag taisteal lasmuigh den Chontae, a bhformhór acu a bhíonn ag obair i mBaile Átha Cliath.

Ar leibhéal socruithe, tá Dún Dealgan ar an bpríomhionad fostaíochta sa Chontae, ina bhfuil beagnach 14,200 post i 2016. Tá sé sin cothrom le 40% de phoist iomlána sa Chontae agus is léir go bhfuil neart an Lárionaid Fháis Réigiúnacha seo mar shuíomh fostaíochta. Bhí an cóimheas Post: Lucht Oibre ar an mbaile ar 0.99 i 2016, a leagann béim ar an ailíniú dlúth idir fás daonra agus fostaíocht sa bhaile agus an t-ardán inbhuanaithe ar a bhfuil an baile ag forbairt.

Tá Droichead Átha tábhachtach mar ionad fostaíochta freisin ina raibh os cionn 12,300 post i 2016¹. Tá an cóimheas Post: Lucht Oibre ag léiriú an idirspiléachais den bhaile le Baile Átha Cliath, mar gheall ar an méid níos airde de thimáistriú amach le haghaidh fostaíochta.

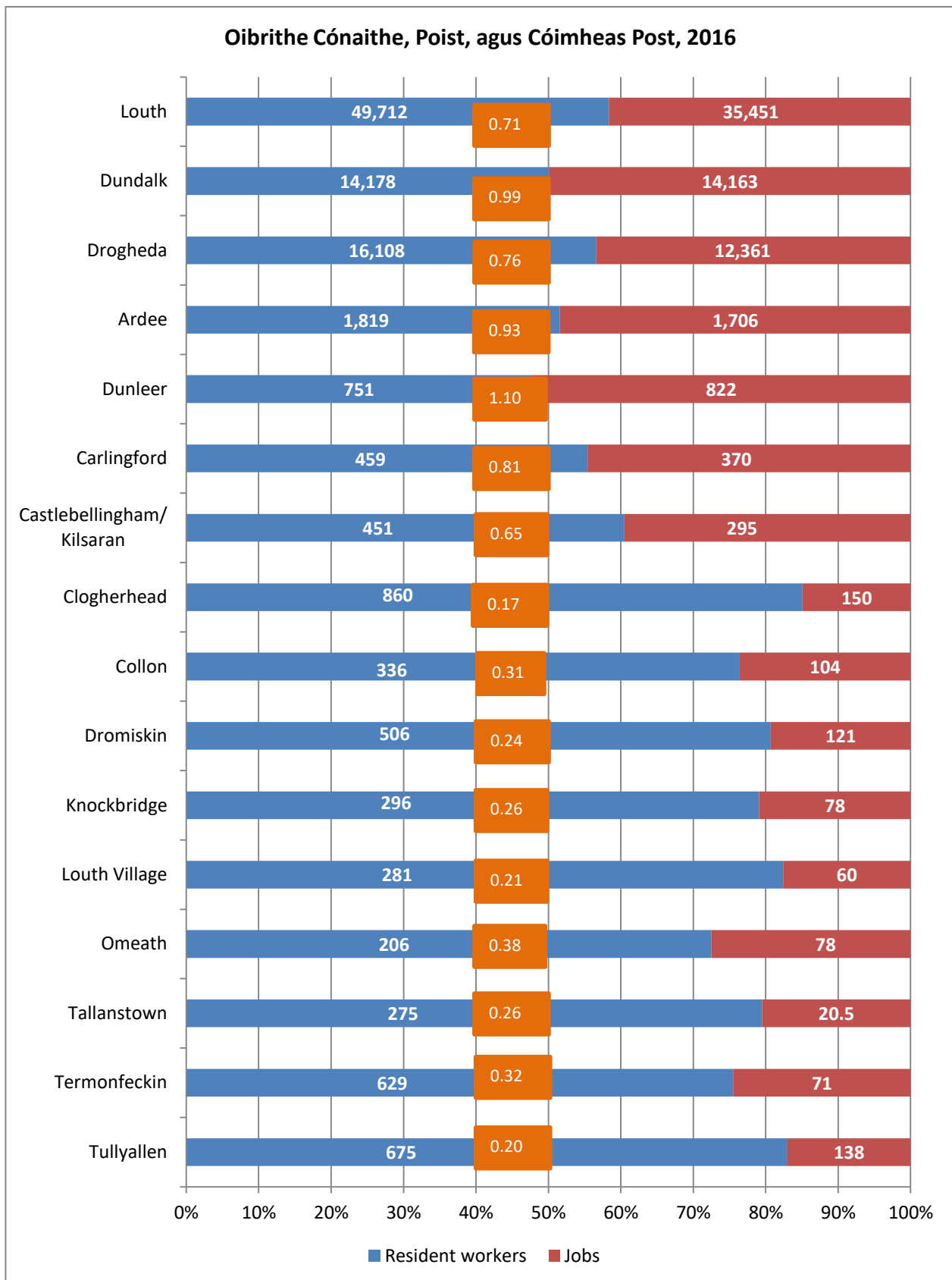
¹ Áirítear anseo na Purláin i nDeisceart an bhaile ina raibh 1,216 post agus 3,700 oibrí cónaithe i 2016.

Tá bonn fostaíochta láidir i mBaile Átha Fhirdhia agus i nDún Léire, ina bhfuil an dá bhaile cothrom go hinbhuanaithe maidir le fás daonra agus fostaíocht. I gcomparáid le socrúithe de mhéideanna comhchosúla, is léir go bhfuil an dá bhaile ag sárú go leor bailte eile sa Réigiún agus ar fud na tíre maidir le poist iomlána. Tugann an méid sin le tuiscint tábhacht na mbailte maidir le fostaíocht agus soláthar seirbhísí ina chúlchríocha mórthimpeall. Tá Dún Léire ar an aon bhaile sa Chontae le hinsreabhadh d'oibrithe rud a chiallaíonn go bhfuil níos mó poist sa bhaile ná oibrithe cónaithe, agus tá cóimheas Post: Lucht Oibre 1.10 i gceist. Tá socrúithe níos lú sa Chontae ina bhfuil bonn fostaíochta níos teoranta iontu agus níos lú poist mar thoradh air. Is iad Cairlín agus Baile an Ghéarlánaigh/Cill Sáráin na heisceachtaí ina bhfuil cóimheas Post: Lucht Oibre de 0.8 (370 post sa bhaile) agus 0.65 (295 post sa bhaile) faoi seach.

Bíonn na socrúithe níos lú ag brath ar thimmaistriú amach agus tá cóimheas Post: Lucht Oibre idir 0.17 (Ceann Chlochair) agus 0.32 (Tearmann Feichín) i gceist. Is léiriú é seo ar bhonn fostaíochta lag. Tá sonraí iomlána den bhriseadh síos d'oibrithe cónaithe, de phoist iomlána agus de chóimheas post i ngach socrú i Lú leagtha amach i bhFíor 5.1.

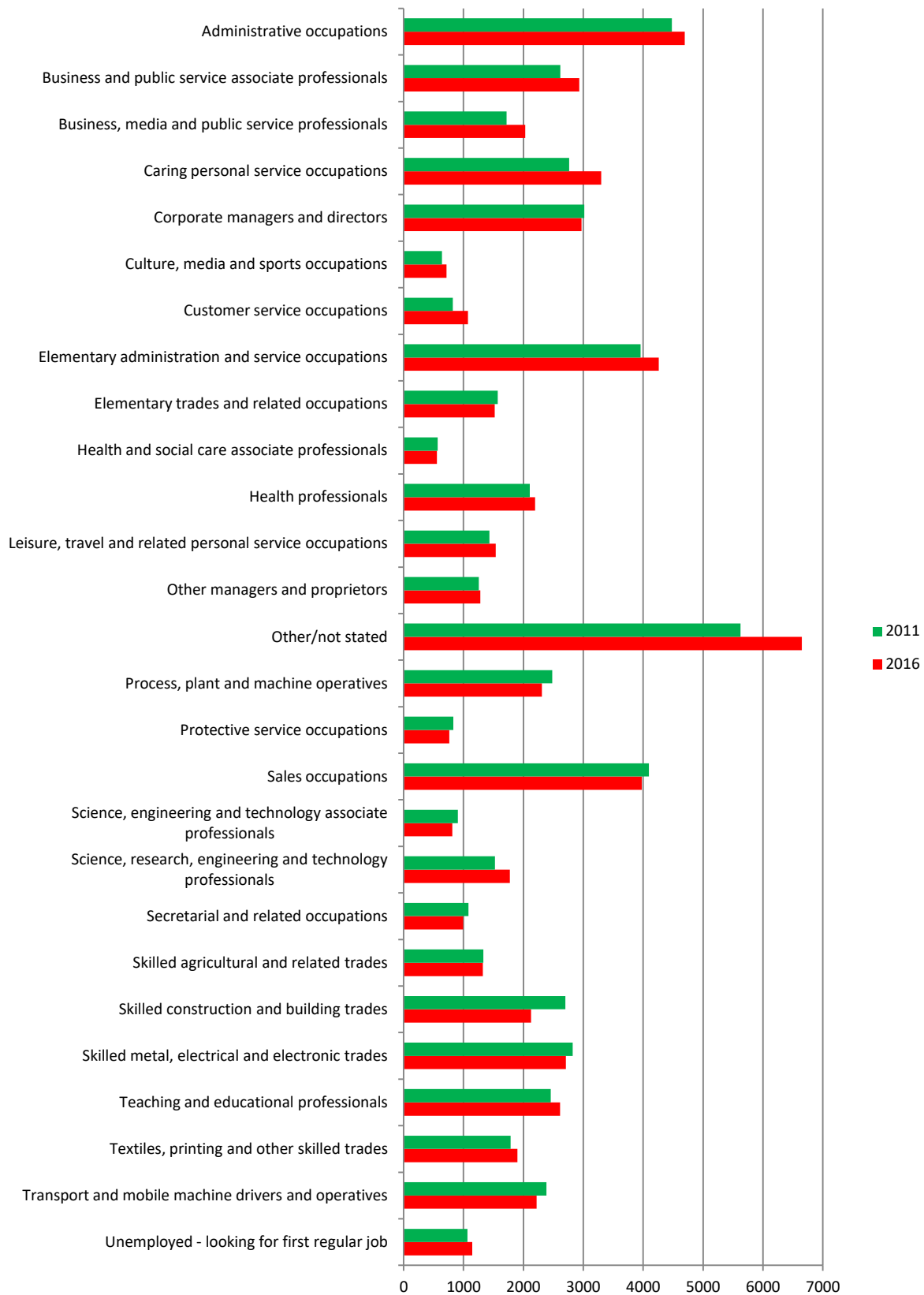
Cuireann Fíor 5.2 briseadh síos ar fáil de na grúpaí oibre sa Chontae i 2011 agus i 2016. Is léiriú fiúntach é sin ar an réimse leathan fostaíochta sa Chontae, mar aon le béim a leagan ar an tacar saincileanna san fhórsa oibre. Áirítear orthu sin ról ghnó agus riaracháin, bainistíocht chorparáideach, taighde agus innealtóireacht, agus ceirdeanna oilte. Bhí méadú beag i bhformhór na ngrúpaí oibre idir 2011-2016, ina raibh gairmeacha gairmiúla agus seirbhísí ar an méadú is airde. Bhí ceirdeanna tógála oilte ar an laghdú is mó le linn na tréimhse seo.

Fíor 5.1: Oibrithe Cónaithe, poist, agus cóimheas post i Lú trí shocrú i 2016

Fíor 5.2: Briseadh síos den fhórsa oibre i Lú i 2011 agus i 2016

Briseadh síos an fhórsa oibre 2011 & 2016

5.3 PRÓIFÍL FHOSTÓRA

Tá réimse leathan fostóirí ó earnálacha tionsclaíochta éagsúla bunaithe i Lú. Tá bithchógais, táirgeadh bia agus deoch, déantúsaíocht, seirbhísí airgeadais, agus teicneolaíocht na faisnéise agus na cumarsáide (TFC) ar na hearnálacha is suntasaí.

Chomh maith le fostaíocht dhíreach a chruthú, cruthaíonn na gnólachtaí agus na fostóirí móra sa Chontae táirgeacht níos airde sa gheilleagar níos leithne mar go gcuireann siad fostaíocht indíreach ar fáil i réimsí ar nós soláthar seirbhíse, cothabháil agus lóistíocht.

Is earnálacha fostaíochta suntasacha iad sláinte agus oideachas freisin, le dhá ospidéal (Ospidéal Mhuire Lourdes i nDroichead Átha agus Ospidéal Chontae Lú i nDún Dealgan) agus áis oideachais tríú leibhéal (Institiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan, (DKIT) agus Institiúid Bhreisoideachais Dhroichead Átha (DIFE)) lonnaithe sa Chontae.

Laistigh de na hearnálacha fostaíochta éagsúla sa Chontae bíonn deiseanna ann le haghaidh fás agus forbairt.

5.4 STRAITÉIS GHEILLEAGRACH

Cuireann an Plean creatlach ar fáil maidir le fás agus infheistíocht gheilleagrach ar leibhéal Contae. Tá an chreatlach seo ailínithe go dlúth le beartas náisiúnta agus réigiúnach agus tá cuntas ar fhoilseacháin rialtais le deireanaí a bhaineann le forbairt gheilleagrach, lena n-áirítear an Plean Gníomhaíochta do Phoist agus Fiontar 2025. Tá an straitéis gheilleagrach don Chontae bunaithe ar fhís chun bonn gheilleagrach láidir a fhorbairt le tacaíocht ó fhiontar, nuálaíocht agus scileanna. Iarrann an Plean seo an fhís seo a neartú tríd é a ailíniú leis na príomhphrionsabail gheilleagracha atá leagtha amach san RSES.

Cé nach gcruthaíonn Plean Forbartha fostaíocht, tá ról ríthábhachtach ag an bPlean forbairt a áisiú agus tacú le fás gheilleagrach. Má tá Plean ann chun tacú le fás gheilleagrach, ní mór a chinntiú go bhfuil a dhóthain tailte ar fáil d'infheistíocht agus gur féidir seirbhís a dhéanamh ar na tailte le bóithre, seirbhísí uisce, fuinneamh agus bonneagar teileachumarsáide riachtanacha. Más ann d'easnamh ar bith sa bhonneagar beidh neamhéifeachtúlachtaí, caillteanas táirgeachta, agus ardchostais do ghnólachtaí mar thoradh air agus tionchair ar iomaíochas gheilleagrach sa deireadh. Tá gá le gníomhaíocht agus comhoibriú rialta le gníomhaíochtaí agus soláthraithe bonneagair chun tionscadail a shainaitheint agus dul chun cinn a dhéanamh le fás gheilleagrach a áisiú agus lena chinntiú go bhfuil cur chuige soiléir agus iomlán ann maidir le forbairt. Ina theannta sin, má chruthaítear an timpeallacht cheart d'fhiontar agus d'fhostaíocht beidh áiteanna ar ardchaighdeán ar fáil mar meallfar daoine chun oibre, chun cónaí ann agus meallfar infheisteoirí agus meallfar daoine chun staidéar agus cuairt a thabhairt ar an áit.

Is é an príomh-lárionad a bhaineann le forbairt fostaíochta sa Phlean ná Lárionaid Fháis Réigiúnacha Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan. Tá bonn fostaíochta láidir ag na socruithe seo, ina bhfuil réimse leathan seirbhísí, agus margadh agus abhantrach mhór, a bhfuil an cumas ann cur le níos mó infheistíochta sna lárcheantair ina bhfuil deiseanna ann dul i meitheal le fiontair atá ann faoi láthair.

Trí dhíríú ar fhás sna socruithe seo beidh deis ann tairseach chriticiúil a chruthú den daonra a thacódh le hinfheistíocht bonneagair agus forbairt a neartú sna mórcheantair uirbeacha seo.

Fíor 5.3

5.5 COMHTHÉACS BEARTAIS

Mar fhreagra ar na leibhéal arda dífhostaíochta ar fud na tíre le linn an chúlaithe eacnamaíochta, d’fhoilsigh an Rialtas líon tionscnamh dírithe ar thacú le fás geilleagrach agus cruthú post. Is iad seo a leanas na príomhfhóilseacháin:

5.5.1 Plean Gníomhaíochta do Phoist

Is fóilseachán bliantúil é seo ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta a leagann amach cur chuige an Rialtais chun cruthú post a uasmhéadú ar fud na tíre. Tá sé leanúnach ó 2012, ina bhfuil spriocanna ar leith san áireamh sa Plean Gníomhaíochta a bhaineann le fás fostaíochta.

Tá Pleananna Fiontar Réigiúnacha ullmhaithe freisin, ina bhfuil Lú lonnaithe laistigh den Réigiún Thoir Thuaidh/Thiar Thuaidh. Aithníonn an Plean Fiontar seo go bhfuil bonn fiontar éagsúil ag an gceantar seo agus earnáil d’fhiontar bheaga agus mheánmhéide a bhfuil rath orthu le cumas ann leathnú. Aithnítear an bonn scileanna agus staid na nInstitiúid Teicneolaíochta sa Réigiún agus go bhfuil tábhacht leo chun fórsa oibre oilte a chruthú. Tá an *Plean Fiontar Réigiúnach Thoir - Thuaidh* dírithe ar chur le láidreachtaí sa Réigiún, tacú le comhoibriú leanúnach le gnólachtaí, páirtithe leasmhara, agus gníomhaireachtaí poiblí, agus fostaíocht a mhéadú.

5.5.2 Ár gCumas Tuaithe a Fhíorú - Plean Gníomhaíochta d'Fhorbairt Tuaithe

Foilsíodh Plean Gníomhaíochta d'Fhorbairt Tuaithe i 2017 a aithníonn na dúshláin a bhaineann le ceantair thuaithe. Díríonn an Plean Gníomhaíochta seo [‘*Ár gCumas Tuaithe a Fhíorú*’](#) ar fhorbairt gheilleagrach a neartú sna ceantair thuaithe trí bhonneagar a fheabhsú, trí bhailte agus sráidbhailte a athghiniúint, trí dhul i ngleic le heisiamh sóisialta agus trí thacú le cruthú post.

5.5.3 Beartas Straitéiseach

Leagann an NPF agus an RSES amach an cur chuige maidir le beartas pleanála d'fhorbairt gheilleagrach ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnach. Leagtar béim ar chur chuige pleandíríthe i dtreo fhorbairt gheilleagrach a dhíríonn ar thógáil ar athléimneacht sa gheilleagar, comhoibriú a chur chun cinn, nuálaíocht, agus fiontraíocht, nascacht agus rochtain a chothú agus infheistíocht bonneagar a ailíniú le socruithe ceaptha d'fhás.

Iarrann an RSES tacú le fás geilleagrach agus cruthú post sa Réigiún trí choincheap de speisialtóireacht chliste. Is Straitéis Eorpach í seo a iarrann cur le fás geilleagrach trína chur ar chumas Réigiúin buntáistí iomaíocha a shainaithint agus a fhorbairt. Is cur chuige comhpháirtíochta é seo a thugann le chéile údaráis áitiúla, ollscoileanna, grúpaí gnó agus eagraíochtaí, agus an pobal i gcoitinne.

Shainaithin an RSES Droichead Átha agus Dún Dealgan mar Lárionaid Fháis Réigiúnacha agus aithníonn sé an cumas suntasach de na socruithe seo feidhmiú ar thiomántoirí d'fhorbairt gheilleagrach sa Réigiún.

5.5.4 Plean Áitiúil Geilleagrach agus Pobail

Mar chuid den rialtas áitiúil a athstruchtúrú lena chur chun feidhme [‘*Daoine a chur i dTosach*’](#) agus Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil 2014, tugadh ról níos fearr d'údaráis áitiúla i bhforbairt gheilleagrach. San áireamh bhí Oifig Fiontair Áitiúil a chruthú do gach údarás áitiúil, a tháinig in áit Bhoird Fiontair Chontae, agus an riachtanas do gach údarás áitiúil *‘Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail 2016-2022 (LECP)’* a ullmhú². Glacadh le [LECP Lú](#) Márta 2016. Tá gaol gairid ag spriocanna geilleagracha an LECP leis an bPlean 10 bpointe a d'ullmhaigh Fóram Geilleagrach Lú. Tá sé mar phríomhaidhm ag an LECP geilleagar agus pobal faoi bhláth a chruthú inar féidir le gnólachtaí dúchasacha agus idirnáisiúnta araon teacht chun cinn. Is gá go mbeadh an LECP i gcomhréir le Plean Forbartha an Chontae agus an RSES, rud a chiallaíonn go bhfuil sé ailínithe go dlúth le beartas pleanála ar leibhéal áitiúil, náisiúnta agus réigiúnach.

² [Roinn 44 d'Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil 2014 a leagann amach na riachtanais chun gach údarás áitiúil a ullmhú do Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail a ullmhú](#)

Fíor 5.4: Spriocanna Geilleagracha LECP Lú

5.5.5 Fóram Geilleagrach Lú

Bunaíodh Fóram Geilleagrach Lú i 2009 ina bhfuil foireann ildisciplíneach ón earnáil phoiblí agus príobháideach lena n-áirítear gnólachtaí áitiúla, gníomhaireachtaí stát, agus an Chomhairle. Feidhmíonn an fóram mar ionad ilfhreastail d'infheisteoirí féideartha a chuireann comhairle agus eolas ar fáil.

D'fhoilsigh an Fóram Plean 10 bPointe agus léiríodh 10 réimse ar leith le díriú orthu. D'ullmhaigh na tascghrúpaí san Fhóram sraith de Phleananna Gníomhaíochta. Cuireann na Pleananna Gníomhaíochta seo léargas fóna ar fáil sa gheilleagar áitiúil i Lú mar aon le léargas a leagan amach maidir leis an mbealach ina bhfuil sé i gceist cur leis an ngeilleagar agus é a fhorbairt³.

5.6 TREOCHTAÍ GEILLEAGRACHA LE DEIREANAS

Bhí geilleagar na hÉireann ag déanamh go maith go dtí Márta 2020 nuair ba léir an gheit gheilleagrach a bhain le paidéim Covid-19. Nuair a scríobhadh an t-alt seo bhí socruithe agus freagairtí beartais éagsúla i bhfeidhm do dhaoine, do ghnólachtaí, agus do ghníomhaireachtaí agus seirbhísí rialtais sa gheilleagar agus sa tsochaí chun déileáil leis na hamanna éiginnte seo. Tá tionchar ag na freagairtí seo ar aschur agus ar fheidhmiú geilleagrach.

Roimh an phaindéim Covid-19, tháinig geilleagar na hÉireann as tréimhse fhada de chúngú agus de stad sa gheilleagar go dtí geilleagar a bhí ar cheann de na geilleagair is fearr san Eoraip le blianta beaga anuas. Bhí fás bliain ar bhliain ar an ngeilleagar ó 2014, agus ardú i bhfostaíocht, i bpá, agus i gcaiteachas tomhaltóirí.

Sa cheathrú ceathrú de 2019, bhí an ráta dífhostaíochta ar 4.8%, an ráta is lú ó 2007⁴.

Bhí an t-athrú fáis i gcomparáid leis an gcuid eile d'Eoraip a bhí soiléir i gcomparáid le rátaí fáis.

Idir 2010-2019 ba é an meánráta fáis bhliantúil ná 4.5%, cé go raibh an chuid eile den Eoraip, le linn na tréimhse chéanna, ar 1.6%⁵.

Léiríonn réamh-mheastacháin gheilleagracha tar éis na paidéime Covid-19 go laghdóidh an geilleagar i 2020 agus go mbeidh cúlú eacnamaíochta ann⁶. Tá sé sin i gcodarsnacht leis na réamh-mheastacháin roimh an phaindéim, a thuar go mbeadh fás leanúnach i gceist, cé go mbeadh sé níos lú ná blianta roimhe sin. Mar gheall ar an éiginnteacht maidir leis an bpaindéim, tá sé deacair a éifeacht a thuar go fadtéarmach. Tá sé glactha go forleathan, áfach, go mbeidh tréimhse ama suntasach ann sular féidir fillleadh go gnáthgheilleagar.

Tacóidh an Plean seo le comhoibriú idir an Chomhairle, a hOifig Fiontair Áitiúil agus na gníomhaireachtaí cosúil leis an Gníomhaireacht Forbartha Tionscail (IDA) agus Fiontraíocht Éireann chun oibriú i gcomhar le gnólachtaí agus fostóirí chun freagairt don phaindéim agus chun tacaíocht a thabhairt más féidir. Iarrfar chomh maith creatlach a leagan amach a thacóidh le cruthú timpeallachta a bheadh mealltach d'infheistíocht gheilleagrach agus cruthú fostaíochta nuair a fhillfidh fás sa gheilleagar arís.

³ Cliceáil [anseo](#) chun teacht ar na Pleananna Gníomhaíochta a fhoilsíonn Fóram Geilleagrach Lú

⁴ [Suirbhé Ráithe 4 maidir le Fórsa Oibre 2019](#)

⁵ [ESRI Tráchtareacht Gheilleagrach Ráithiúil do Gheimhreadh 2019](#)

⁶ [ESRI Tráchtareacht Gheilleagrach Ráithiúil d'Earrach 2020](#)

5.6.1 Dúshlán maidir le Fás Geilleagrach sa Todhchaí

Covid-19: Tá paindéim Covid-19 ar an mbagairt is mó ar gheilleagar na hÉireann ó tharla an ghéarchéim airgeadais dhomhanda. Mar gheall ar an bhfreagairt ar scaipeadh an víris tá cailteanas post suntasach sa gheilleagar, le ráta dífhostaíochta de 28.2% a taifeadadh i 2020⁷. I mí Mheán Fómhair d'fhoilsigh an Rialtas 'Plean Athléimneachta agus Aisghabhála maidir le Maireachtáil le COVID 19' chun an riosca a bhaineann leis an bpaindéim a bhainistiú agus chun déileáil leis na hiarmhairtí sóisialta agus geilleagracha. Mar gheall ar éiginnteacht faoi thionchair mheánfad téarmacha den phaindéim, tá sé á dtuar go mbeidh na deiseanna maidir le fás geilleagrach agus infheistíocht sa todhchaí láithreach teoranta.

Teannais Trádála Idirnáisiúnta: Tá geilleagar oscailte ag Éirinn a chiallaíonn go bhfuil sé neamhchosanta go haon athrú nó luaineacht don timpeallacht geilleagrach ar leibhéal domhanda. Tugann comhlachtaí ilnáisiúnta iasachta ranníocaíocht shuntasach do gheilleagar na hÉireann maidir le poist, easpórtálacha agus ioncam físcach. Baineann impleachtaí suntasacha ar thrádáil idirnáisiúnta, ar thráchtáil, agus ar thurasóireacht leis na srianta ar thaisteal idirnáisiúnta agus leis an dianghlasáil a cuireadh i bhfeidhm i dtíortha ar fud an domhain. Tá geilleagar oscailte in Éirinn neamhchosanta ag na luaineachtaí seo. Ciallaíonn an iontaoibh agus an t-idirspheáchas d'Éirinn ar infheistíochtaí agus trádáil dhomhanda go mbeidh tionchar suntasach i bhfreagairt an gheilleagair dhomhanda maidir leis an bpaindéim a bhainistiú.

Baineann údair inní eile sa gheilleagar domhanda le teannas trádála leanúnach idir na Stáit Aontaithe agus an tSín, agus an éiginnteacht faoi chomhpháirtíocht sa todhchaí idir an Ríocht Aontaithe agus an AE tar éis dóibh tarraingt amach as an AE. Beidh gnólachtaí ag coinneáil siar infheistíocht agus beidh laghdú i gcaiteachas tomhaltóirí mar gheall ar na héiginntí seo, agus beidh daoine ag sábháil níos mó dá n-ioncam aon uaire.

An Breatimeacht: Mar gheall go bhfuil Lú suite le fad na teorann, tá an Contae neamhchosanta ar na héiginntí faoin mBreatimeacht, ina bhfuil gnólachtaí a bhfuil custaiméirí, slabhra soláthair, agus táirgeoirí ar an dá thaobh den teorainn. Faoi láthair, tá aistriú gan uaim d'earraí agus de sheirbhísí thar an teorainn mar gheall go bhfuil an dá thír laistigh den Mhargadh Aonair. Beidh éifeacht mhór ar na hearnála gnó agrairbhia maidir le haon athrú ar na dálaí seo mar beidh tionchar ag an earnáil ar shlabhra soláthair agus socruithe lóistíochtúla.

Tá seans ann go gcuirfí tús le taraifí, nó dibhéirseacht rialála, a d'ardódh costais agus bheadh moilleanna in iompar earraí agus seirbhísí mar thoradh air agus bheadh ardú i gcostas chun gnó a dhéanamh mar sin. Bíonn tionchar i luaineachtaí airgeadra ar chostais agus d'fhéadfadh patrúin in athrú iompar tomhaltóirí a bheith mar thoradh air, go háirithe i gceantair sa teorainn ina mbaineann daoine tairbhe as na rátaí malartáin níos ísle. D'fhéadfadh an méid sin tionchar a bheith ar thurasóireacht, le níos lú cuairteoirí ag taisteal ó Thuaisceart Éireann agus an Bhreatain mar gheall ar dhíluacháil steirling.

Cé go bhfuil dúshláin ar gheilleagar na hÉireann mar thoradh ar an mBreacimeacht, bíonn deiseanna ann chomh maith. Coinneoidh Éire na buntáistí ar fad de bhallaíocht an AE agus beidh teacht ar fhórsa oibre léannta, oilte, a labhraíonn Béarla a bheidh mar fhachtóir tábhachtach chun infheistíocht dhíreach iasachta a mhealladh. **Deiseanna:** Maidir le suíomh Lú le fad na teorann, áit a bhfuil nascacht iontach le Baile Átha Cliath agus Béal Feirste araon agus teacht ar fhórsa oibre léannta agus oilte, is áit mhealltach é an Contae do ghnólachtaí ón Ríocht Aontaithe atá ag iarraidh teacht ar an Margadh Aonair, agus do ghnólachtaí Éireannacha, Eorpacha agus Idirnáisiúnta atá ag iarraidh teacht ar mhargadh na Ríochta Aontaithe.

5.7 CONAIR GHEILLEAGRACH BHAILE ÁTHA CLIATH-BHÉAL FEIRSTE

Tá Lú suite go straitéiseach idir an dá chathair is mó ar an oileán, Baile Átha Cliath agus Béal Feirste. Tá nascacht iontach idir na cathracha tríd an mbóthar ceangail ardinniúlachta (Mótarbhealach M1), atá mar chuid den Phríomhlíonra AE Gréasán tras-Eorpach iompartha TEN-T, nasc idirchathrach ar iarnród, mar aon le naisc idirnáisiúnta trí na calafoirt agus na haerfoirt, agus tá deiseanna suntasacha cruthaithe d'infheistíocht gheilleagrach agus do chruthú post.

Leagann an NPF agus an RSES béim ar thábhacht na conaire seo chun tacú le fás gheilleagrach agus chun iomaíochas gheilleagrach a chothabháil. Rinneadh sainathint ar dheiseanna chun na naisc seo a neartú ar feadh na conaire seo agus go háirithe na naisc trasteorann idir Dhroichead Átha-Dún Dealgan-an tIúr mar thiománaí féideartha d'fhás gheilleagrach.

Tá níos mó suntais ag baint le diminsean idirnáisiúnta na conaire seo sa chomhthéacs go bhfuil an Ríocht Aontaithe ag tarraingt amach as an AE.

Chomh maith leis na naisc trasteorann, tá nascacht láidir idir Lú, an Mhí, Muineacháin agus an Cabhán i soláthar seirbhísí, fostaíocht, agus oideachas, a chruthaíonn líonra trasteorann níos leithne de chontaetha agus lonnaíochtaí thoir thuaidh den tír.

Leanfaidh an Plean seo le forbairt gheilleagrach a chur chun cinn agus tacú léi ar fud na Conaire seo. Mar chuid den straitéis ionaid scála a fhorbairt, déanfar na Lárionaid Fháis Réigiúnacha de Dhroichead Átha agus Dún Dealgan a shainathint mar príomhshuímh d'fhás gheilleagrach.

Cuspóir Beartais

GF 1	Chun cumas gheilleagrach Lú a uasmhéadú trí chur lena bhuntáiste gheografach ar fud na Conaire Geilleagraí Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste agus chun Lárionaid Fháis Réigiúnacha i nDroichead Átha agus i nDún Dealgan a chothú agus a mhargú.
-------------	---

Cuspóir Beartais

GF 2	Chun dul i ngleic le agus obair go dlúth le hÚdarás Réigiúnach Oirthear agus Lár Tíre agus na hÚdaráis Áitiúla chun forbairt gheilleagrach a chur chun cinn ar fud na Conaire Geilleagraí Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste.
-------------	---

⁷ [CSO Dífhostaíocht Mhíosúil, Aibreáí 2020](#). Tabhair faoi deara nuair a bhaintear amach na daoine ar íocaíocht phaindéime speisialta, bhí an ráta dífhostaíochta ar 5.4%.

5.7.1 Infheistíocht Thrasteorann

Tá tacaíocht láidir ó na rialtais ar an dá thaobh den teorainn maidir le comhoibriú leanúnach i dtionscadail agus i dtionscnamh trasteorann. Tá an cumas geilleagrach de líonra Dhroichead Átha-Dhún Dealgan-an tlúr sainaitheanta sa NPF agus sa RSES. Tá an tairseach chriticiúil ag na lonnaíochtaí seo chun dul in iomaíocht sa gheilleagar domhanda agus slabhra gnó níos airde a mhealladh trí linnte móra a thairiscint d'oibrithe a bhíonn cáilithe go hoiriúnach, tacú le bonneagar, agus seirbhísí poiblí agus tráchtála a ofráil ar ardchaighdeán.

Cuireann Cistí Struchtúrtha an AE ar nós Clár Struchtúrtha INTERREG VA maoiniú ar fáil do thionscadail trasteorann. Tá an ciste seo deartha chun ceisteanna a shárú a thagann chun cinn mar gheall ar theorainn. Bíonn réimse ceisteanna i gceist ó shláinte, iompar, ceisteanna timpeallachta, agus forbairt fiontair. Is é Foras um Chláir Speisialta an AE (SEUPB) a bhainistíonn an ciste. Tá gealltanais ann ón AE leanúint leis an maoiniú do thionscadail trasteorann tar éis don Ríocht Aontaithe aistarraingt ón AE.

Ar leibhéal rialtas áitiúil, tá comhoibriú trasteorann soiléir sa mheabhrán tuisceana (MOU) a forbraíodh agus a shínigh Comhairle Contae Lú agus Comhairle Ceantair an Lúir, Mhúrn agus an Dúin. Leagann an MOU amach na hoibriúcháin sonraithe, a lorgaíonn tacú leis an bhforbairt gheilleagrach agus í a chur chun cinn agus iomaíochas sa réigiún. Tá an bhéim don dá Chomhairle ar neart i ndaoine ag obair ar scáth a chéile chun cabhrú le agus tacú leis na pobail áitiúla ar a bhfreastalaíonn siad. Tá sampla de na tionscadail leanúnacha trasteorann sa cheantar leagtha amach i dTábla 5.1.

5.8 OIDEACHAS AGUS OILIÚINT

Tá fórsa oibre atá léannta, oilte, agus inoiriúnaithe mar chuid lárnach d'fhás agus d'fhorbairt gheilleagrach. Bhain Lú tairbhe as áis ardoideachais sa Chontae, le hInstitiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan (DkIT), a chuireann deiseanna ar fáil d'oideachas agus d'fhorbairt scileanna do dhaoine agus déantar comhoibriú idir gnólachtaí agus tionscail áitiúla.

Is é DkIT an pointe fócais d'ardoideachais thoir thuaidh agus tá limistéar malartáin ag síneadh amach ar dhá thaobh den teorainn. Neartaíonn an phunann taighde de DkIT, mar aon le rochtain ar fhórsa oibre oilte, an geilleagar eolasbhunaithe sa Chontae a dhéanann an ceantar tarraingteach ó thaobh infheisteoirí féideartha.

D'fhreagair DkIT go dearfach do riachtanais oideachais agus oiliúna atá ag athrú de ghnó agus de thionscail araon. Tháinig forbairt ar chomhpháirtíocht láidir idir DkIT agus fostóirí áitiúla, agus an Institiúid ag athchóiriú modúil agus cúrsaí chun freagairt do riachtanais na bhfostóirí. Tá an cur chuige comhpháirtíochta seo mar phríomhghné chun tacú le forbairt fiontair sa Chontae.

Bronnadh maoiniú ar Bhord Oideachais agus Oiliúna Lú agus na Mí (LMETB) i Meitheamh 2020, tríd an gCiste Fiontair Teorann, le haghaidh Ionad Oiliúna agus Oideachais Ard-déantúsaíochta i nDún Dealgan. Cuirfidh infheistíocht agus forbairt den áis seo an fórsa oibre ar fáil le deiseanna a gcuid scileanna a fhorbairt agus a fheabhsú i dteicnící Ard-déantúsaíochta, atá mar réimse nuálaíochta agus mar bhuntáiste iomaíoch atá riachtanach má éiríonn le gnólachtaí dul in iomaíocht sa mhargadh domhanda.

Cuireann Institiúid Bhreisoideachais Dhroichead Átha (DIFE) réimse cúrsaí Breisoideachais ar fáil do lucht fágála scoile agus do dhaoine fásta atá ag filladh ar oideachas.

Ciallaíonn na háiseanna nua-aimseartha, agus an caidreamh dlúth le fostóirí go bhfuil cúrsaí ábhartha i gcónaí agus go bhfuil na mic léinn eolach ar theicneolaíocht san ionad oibre.

Tábla 5.1 Tionscadail Trasteorann Leanúnacha i Lú

Téamaí	Tionscadail
Fuinneamh in-athnuaite agus Teicneolaíocht Ghlas	VARITIES, Beart ar son Bithéagsúlachta; Éifeachtúlacht Fuinnimh agus Micrighiniúint; Source to Tap; Tionscadal SWELL
Turasóireacht agus Áineas	Glasbhealach Loch Cairlinn; Bainistíocht Turasóireachta; Bád Farantóireachta an Ghrianfoirt go Caisleán na hOireanaí; EU_SHAFE
Fás Geilleagrach agus Cruthú Post Inbhuanaithe	Limistéar Geilleagrach Trasteorann Dhroichead Átha/Dhún Dealgan/An tIúr, CO INNOVATE
Pleanáil Éigeandála	Seirbhís Bhainistíochta Móréigeandála

5.9 ÁISEANNA COMHIONAID AGUS GNÍOMHAÍOCHTAÍ BAILE

Tá dul chun cinn i dteicneolaíocht ag athrú timpeallachtaí oibre. Tá gairmeacha ann nach gá d'fhostaithe a bheith i bpríomhionaid fhostaíochta an t-am go léir, mar gur féidir leo obair ó bhaile. Tá an méid sin aitheanta ag fostóirí a admhaíonn na buntáistí a bhaineann le cianobair. Ar na buntáistí seo tá caighdeán saoil níos fearr d'fhostóirí mar gheall ar laghdú timaistrithe, le gnólachtaí ag baint tairbhe as laghdú i gcostais do limistéir mhóra de spás oifige i bpríomhshuíomhanna tráchtála.

Tacaíonn an Plean seo le forbairt na n-áiseanna comhoibrithe a chuireann solúbthacht ar fáil sna socruithe oibre chun dul i ngleic le fiontair thionscnaimh agus le gnólachtaí bunaithe araon, ina bhfuil bonn áitiúil ag fostaithe a laghdaíonn an gá le timaistriú fadraoin go laethúil.

Tá sé aitheanta chomh maith go bhfuil gníomhaíochtaí geilleagracha bailebhunaithe beaga oiriúnach i láithreacha ar leith, faoi réir nádúr na n-oibríochtaí agus na n-úsáidí gnó nach gcuireann isteach ar charachtar ná ar na háiseanna sa cheantar ina bhfuil siad suite.

Cuspóir Beartais

GF 3	<p>Chun tacú le fás inbhuanaithe an gheilleagair agus é a áisiú i gContae Lú agus ag caomhnú agus ag feabhsú caighdeán comhshaoil. Tá an beartas forbartha geilleagrach seo ag dréim leis na príomhchuspóirí seo a leanas a chur i bhfeidhm:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chun ionaid fhostaíochta atá ann cheana féin a neartú a fhaigheann tacaíocht ó fhiontar, nuálaíocht agus scileanna; • Chun comhcheangail a neartú idir fostaíocht, tithíocht agus iompar d'fhonn ceantair uirbeacha dlúite a chur chun cinn agus chun spleáchas carranna a laghdú; • Chun bearta a chur chun cinn chun tarraingteacht an Chontae a fheabhsú mar ionad infheistíochta agus gníomhaíocht fiontraí a mhéadú; • Chun timpeallacht ghnó cnuasach ar leith a fheabhsú tríd éiceachóras gnó fabhrach a chur i bhfeidhm do nuálaíocht agus fiontraíocht a thacaíonn le forbairt slabhra breisluacha tionsclaíochta agus tionscail nua atá ag teacht chun cinn. • Chun fás geilleagrach a áisiú trí shuíomhanna tionsclaíochta agus tráchtála atá ann faoi láthair a dhaingniú agus trína chinntiú go bhfuil soláthar imleor de thailte fostaíochta seirbhísithe ag ionaid fheiliúnacha; • Chun athghiniúint de cheantair tearcúsáidte tionsclaíochta agus lárbaile a chur chun cinn ar bhealach a chuireann leis an ngeilleagar áitiúil agus a spreagann cur chuige seicheamhach maidir le forbairt; agus • Chun soláthar do réimse de chineálacha lóistín gnó, lena n-áirítear aonaid atá feiliúnach do ghnó beag.
-------------	--

Cuspóir Beartais

GF 4	<p>Chun obair i gcomhar le gníomhaireachtaí fostaíochta náisiúnta lena n-áirítear Fiontraíocht Éireann agus an Gníomhaireacht Forbartha Tionscail (IDA), Tionól Réigiúnach Oirthir agus Lártíre, agus Oifig Fiontair Áitiúil na Comhairle chun Lú a chur chun cinn mar phríomháit chun infheistíocht geilleagrach a dhéanamh agus tacú le tionscnaimh fostaíochta agus chun deiseanna fostaíochta a uasmhéadú laistigh den Chontae.</p>
-------------	---

Cuspóir Beartais

GF 5	<p>Chun obair go dlúth leis an IDA agus gníomhaireachtaí eile chun infheistíocht dhíreach iasachta a chur chun cinn agus a áisiú i Lú.</p>
-------------	--

Cuspóir Beartais

GF 6	<p>Chun comhoibriú agus obair i gcomhar le gníomhaireachtaí bonneagar lena n-áirítear Uisce Éireann, Líonraí Gáis Éireann, Líonraí BSL, an tÚdarás Náisiúnta Iompair, Bonneagar Iompar Éireann, agus Oifig na nOibreacha Poiblí chun tionscadail bhonneagair a shainathint agus a chur ar aghaidh a theastaíonn le forbairt geilleagrach a áisiú sa Chontae.</p>
-------------	--

Cuspóir Beartais

GF 7	Chun dul i ngleic leis an gCoiste Forbartha Pobail Áitiúil, Oifig Fiontair Áitiúil, Fóram Geilleagrach Lú agus páirtithe leasmhara éagsúla chun tacú le cur i bhfeidhm Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Forbairt Pobail 2016-2021 agus Pleananna ar bith eile ina dhiaidh sin.
-------------	--

Cuspóir Beartais

GF 8	Chun obair a chur chun cinn in Oifig Fiontair Áitiúil an Lú chun tacaíocht agus treoir a chur ar fáil d'fhiontair bheaga agus do mhicrifhiontair sa Chontae.
-------------	--

Cuspóir Beartais

GF 9	Chun leanúint ag cur comhoibriú agus comhpháirtíochtaí chun cinn idir gnólachtaí agus grúpaí tionscail agus DkIT a thabharfaidh spreagadh do thaighde agus d'fhorbairt agus a chuirfidh breisoideachas agus deiseanna oiliúna ar fáil d'oibrithe.
-------------	---

Cuspóir Beartais

GF 10	Chun comhoibriú agus obair i gcomhpháirtíocht leis na húdaráis Áitiúla sna Ceantair Thoir agus Lártíre agus Thuaidh agus Thiar chun infheistíocht gheilleagrach a áisiú agus tionscail a ghineann fostaíocht agus geilleagar uile-oileáin a fhorbairt.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 11	Chun dul i ngleic le gníomhaireachtaí Rialtais agus príomhpháirtithe leasmhara i dTuaisceart Éireann chun cláir agus tionscnaimh gheilleagracha a thacaíonn le comhoibriú agus forbairt gheilleagrach thrasteorann.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 12	Chun tacú le forbairt bhonn geilleagrach láidir go háirithe fad le conair gheilleagrach Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste a fhaigheann tacaíocht ó fhiontair, nuálaíocht agus scileanna, agus caighdeán comhshaoil a chaomhnú.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 13	Chun tacú le gnólachtaí agus fiontair, i gcomhréir le gníomhaireachtaí agus páirtithe leasmhara lena n-áirítear an IDA, Fiontraíocht Éireann, Oifig Fiontair Áitiúil na Comhairle, mar fhreagra ar dhúshláin agus ar éiginntí a bhaineann le haistarraingt na Ríochta Aontaithe ón AE.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 14	Chun a chinntiú go bhfuil tailte aimsithe atá leordhóthanach agus sainaitheanta le húsáid mar fhiontair agus tionscail sa Chontae de réir ainmniú gach lonnaíocht sa Ghrádlathas Lonnaíochta a thabharfaidh tacaíocht d'infheistíocht agus fás fostaíochta geilleagrach.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 15	Chun soláthar réimse aonaid fostaíochta agus fiontair a chur chun cinn agus a áisiú ar mhéid, scála agus leagan amach difriúla a chuirfidh rogha ar fáil d'áiseanna den sórt sin chun freastail ar riachtanais na n-earnálacha fiontair agus fostaíochta sa Chontae.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 16	Chun deiseanna neamhionchasacha a áisiú agus tacú leo tairiscintí bailí maidir le forbairt fiontair a thagann chun cinn ina bhfuil tiomántóirí suímh láidre ann nach mbaineann leis an réim chéanna in áit eile.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 17	Chun pobail tharraingteacha, sláintiúla agus inbhuanaithe a aithint a bhfuil ról bunúsach acu i rath geilleagrach a chur ar fáil agus chun infheistíocht iasachta agus intíre a mhealladh.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 18	Chun aonaid fholmha agus thearcúsáidte tionsclaíochta, fiontair, déantúsaíochta agus ollstórála a spreagadh agus a áisiú.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 19	Chun suíomhanna a aithint sa Chontae do ghníomhaíochtaí fiontair difriúla lena n-áirítear aonaid tionscnaimh/goradáin, forbairt ar ghnóthais bheaga agus mheánmhéide, micrifhiontair agus gnólachtaí idirnáisiúnta agus bardais.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 20	Chun buntáistí geilleagracha agus fostaíochta a aithint d'fhiontair comhchosúla a chnuasaíonn i gceantar.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 21	Chun tacú le cur i bhfeidhm an choincheapa de 'speisialtóireacht chliste' mar chuid de Straitéis Gheilleagrach Lú.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 22	Chun tábhacht fhorbairt agus fhás fhiontair áitiúla dúchasacha a aithint agus iad a spreagadh agus a áisiú i suíomhanna oiriúnacha sa Chontae.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 23	Chun tacú le soláthar áiseanna comhoibrithe agus moil dhigiteacha a chuireann socruithe oibre solúbtha chun cinn do ghnólachtaí bunaithe, daoine féinfhostaithe, agus fiontair thionscnaimh.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 24	Chun tacú le gníomhaíocht gheilleagrach bailebhunaithe a léirítear go bhfuil nádúr an ghnó ar scála oiriúnach dá shuíomh agus nach mbeadh díobhálach do charachtar ná d'áiseanna sa cheantar.
--------------	---

5.10 DEISEANNA MARA LENA

NÁIRÍTEAR CALAFOIRT

Tá imeallbhord ag Lú os cionn 90km a chuireann neart deiseanna ar fáil chun tacú le réimse gníomhaíochtaí mara cosúil le dobharshaothrú, cosaint, fuinneamh, iascaigh, mianadóireacht agus cumascáin, calafoirt, cuanta, agus loingseoireacht, cáblaí teileachumarsáide, turasóireacht, sábháilteacht ar muir, spórt agus áineas, agus cóireáil agus diúscairt fuíolluisce.

Tá an Creat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí (NMPF) ar an gcéad phlean in Éirinn maidir le gníomhaíochtaí mara níos inbhuanaithe agus bainistíocht níos éifeachtaí. Tabharfaidh an méid sin treoir do chinnteoirí, úsáideoirí agus páirtithe leasmhara i dtreo úsáid níos straitéisí, bunaithe ar phlean agus úsáid éifeachtach de na hacmhainní mara.

Tar éis ullmhú an Phlean Spásáil Mhuirí cinnteoidh an Chomhairle go bhfuil ailíniú agus dlús idir úsáid talún agus pleanáil bunaithe ar aigéan. Is dúshlán do gheilleagar mhuirí an bhainistíocht éifeachtach ar an spás atá ar fáil agus an cumas teacht ar na buntáistí geilleagracha, sóisialta agus comhshaoil do gach aon duine. Déanfar cómhaiseachtáil gníomhaíochtaí a mheas más féidir.

Cuirfidh an méid sin ar chumas leanúint le gníomhaíochtaí agus/nó fás agus éilimh iomaíochtúla a laghdú maidir le spás agus/nó acmhainní teoranta. Tá sé sin tábhachtach i gceantair gar don chósta ina bhfuil go leor suíomhanna gnóthacha cheana féin, le hardaidhmeanna maidir le fás atá ag teacht chun cinn, cosúil le Cairlín agus Ceann Chlochair.

Aithníonn an Chomhairle tábhacht an gheilleagair ghoirm agus na hoidhreacht muirí agus aithníonn sí go bhfuil deiseanna suntasacha ann sa gheilleagar mara nó gorm a bhaineann le hiascach, foinsí in-athnuaite, sábháil feamainne, dobharshaothrú, turasóireacht.

Tá ról tábhachtach ag na calafoirt chun fás geilleagrach a chumasú agus chun nascacht idirnáisiúnta a chur ar fáil. Tá an méid sin aitheanta san RSES, a aithníonn calafoirt réigiúnacha mar ionaid thábhachtacha de ghníomhaíocht gheilleagrach. Tacaíonn Cuspóir Beartais Réigiúnach 8.23 den RSES le cosaint ar fheidhmeanna mara de na calafoirt sa Réigiún agus ag díriú i dtreo deiseanna féideartha maidir le forbairt fuinneamh in-athnuaite amach ón gcósta.

Tá trí chalafort tráchtála i Lú ag Droichead Átha, Dún Dealgan agus an Grianfort, atá aitheanta mar Chalafort de Shuntas Réigiúnach i mBeartas na gCalafort Náisiúnta 2013⁸. Tá Droichead Átha ar an gcalafort is mó, agus láimhseálann sé bulclasta den chuid is mó. Oibríonn sé seirbhís rolladh ann-rolladh as teoranta.

Is calafort domhain é Calafort an Ghrianfoirt le háiseanna ardú ann/ardú as. Láimhseálann sé lastas nach bhfuil coimeádán lasta lena n-áirítear bia ainmnithe, ceimiceáin bhia, leasachán, carraig, cruach, agus slisadhmaid i mbulc. Tá bulcáiseanna stórála suite achar gearr ón gCalafort a dhéanann freastail ar réimse bulctháirgí tirime. Is lasta ginearálta é Calafort Dhún Dealgan. Iompórtálann an Calafort ábhair cosúil le plástarchlár, bianna ainmhithe, ola, gual, adhmaid, agus cruach. Ar na heaspórtálacha tá miotal conamair agus móin. Feidhmíonn Calafort Cheann Chlochair go príomha mar chalafort iascaigh.

Rinneadh uasghrádú ar an gceantar cuain le gairid a chuireann áiseanna ar fáil do chabhlach iascaigh mór. Ina theannta sin tá áiseanna ar fáil d'iascairí farraige.

Cuireann Fíor 5.5 sonraí ar fáil faoi thonnáiste earraí a láimhseálann calafoirt tráchtála i Lú i 2019⁹.

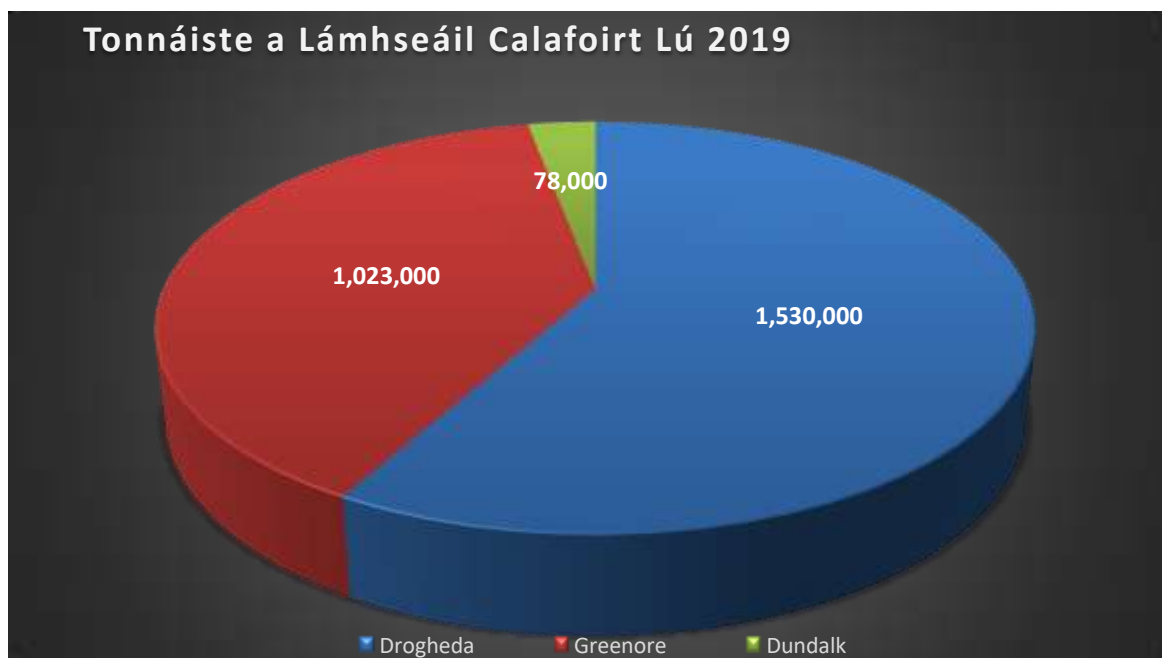
Leagann sé béim ar mhéid na n-earraí atá ag dul trí na calafoirt agus is léiriú é ar thábhacht na n-áiseanna seo chun nascacht idirnáisiúnta a chur ar fáil do ghnó agus do thionscail sa réigiún.

Tabharfaidh an Plean seo tacaíocht d'fhorbairt agus d'fheabhsúcháin ar áiseanna Calafoirt sa Chontae chun nascacht agus iomaíochas a chothabháil agus tacú le fás geilleagrach sa Chontae agus sa Réigiún níos leithne.

⁸ Tábla 2.8 de Bheartas na gCalafoirt Náisiúnta (2013, an Roinn Ealaíon, Spóirt agus Turasoíreachta

⁹ [Staitisticí faoi thrácht Calafort, CSO](#)

Fíor 5.5: Tonnáistí a láimhseáil Calafort Lú 2019

Cuspóir Beartais

GF 25 Chun ailíniú a chinntiú idir na cuspóirí beartais den Plean seo agus Plean Spásáil Mhuirí tar éis a fhoilseachán.

Cuspóir Beartais

GF 26 Chun tacú le forbairt agus fás an gheilleagair mhuirí agus chun na héilimh iomaíochtúla a chothromú do spás atá ar fáil le fad an chósta ag úsáideoirí difriúla agus chun comhshuíomh agus cómhaireachtáil de ghníomhaíochtaí agus de bhonneagar a spreagadh agus aird a thabhairt mar is cuí ar chúrsaí comhshaoil.

Cuspóir Beartais

GF 27	Chun na háiseanna Calafóirt i nDroichead Átha, sa Ghrianfort, i nDún Dealgan, agus i gCeann Chlochair a aithint mar acmhainn gheilleagrach thábhachtach agus chun tacú le feabhsúcháin nó síneadh ar na háiseanna Calafóirt seo i nDroichead Átha, sa Ghrianfort agus i gCeann Chlochair agus comhdhlúthú de Chalafort Dhún Dealgan, faoi réir ag ullmhú Máistirphlean agus cúrsaí comhshaoil oiriúnacha.
--------------	---

5.11 LIMISTÉIR LE BHEITH AITHEANTA MAIDIR LE FÁS

Cuirfidh na ranna seo a leanas den chaibidil seo léargas agus straitéis ar fáil d'fhostaíocht a bhaineann le forbairt sa Chontae.

5.11.1 Lárionaid Fháis Réigiúnacha

D'aithin an NPF lonnaíochtaí faoi leibhéal na cathrach le feidhm thábhachtach sa chomhthéacs d'fhorbairt réigiúnach. I Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre ba iad na lonnaíochtaí a aithníodh ná Áth Luain, Droichead Átha agus Dún Dealgan. Sa RSES do Réigiún an Oirthir agus Lár Tíre ainmníodh na lonnaíochtaí seo mar 'Lárionaid Fháis Réigiúnacha' agus beidh siad mar phointe fócais d'fhás daonra agus fostaíochta. Cuirfidh an roinn seo a leanas léargas ar fáil do Lárionaid Fháis Réigiúnacha Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan.

Cruthóidh comhchruinniú d'fhorbairt sna lonnaíochtaí seo tairseach chriticiúil de dhaonra agus de dheiseanna fostaíochta agus ligfidh sé do na lonnaíochtaí seo socrú chun forbairt ar scála, agus feidhmiú mar fhrithchothromaíocht go Baile Átha Cliath chun tacú le forbairt réigiúnach níos cothroime.

Lorgaíonn Cuspóir Beartais Réigiúnach 6.30 den RSES tacú le tionscnaimh cathair cliste atá ann faoi láthair cosúil le Baile Átha Cliath Cliste agus Fóram Cathracha Cliste Uile Éireann, chomh maith le tacú le forbairt chláir na gcathracha cliste in Áth Luain, Droichead Átha agus Dún Dealgan. Cuireann cathracha cliste le tarraingteacht an tsuímh do dhaoine agus do ghnólachtaí, go háirithe iad siúd atá ag iarraidh nuáil.

Cé nach bhfuil sainmhíniú uilíoch ar 'Chathair Chliste' tagraíonn an téarma go ginearálta do chathair nó baile a úsáideann teicneolaíocht chun seirbhísí a chur ar fáil agus chun fadhbanna cathracha/baile a réiteach cosúil le rochtain níos fearr ar sheirbhísí iompair, dramhaíl agus míchaoithiúlacht a laghdú agus cuimsiú sóisialta a uasmhéadú. Is príomh-chomhpháirt maidir le 'Cathair Chliste' é an úsáid a bhaintear as sonraí réadama chun tacú le huirlisí a thabhairt isteach a chruthaíonn folláine sa chathair/bhaile sin.

Cuspóir Beartais

GF 28	Chun forbairt gheilleagrach a chur in ord tosaíochta i nDroichead Átha agus i nDún Dealgan agus tábhacht straitéiseach na lonnaíochtaí a thabhairt san áireamh le fad na Conaire Geilleagraí Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste agus a n-ainmniúchán mar Lárionaid Fháis Réigiúnacha san RSES.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 29	Chun cur chuige dearfach agus réamhghníomhach a thabhairt agus tionchar geilleagrach a mheas maidir le móriarratais phleanála sna Lárionaid Fháis Réigiúnacha de Dhroichead Átha Agus de Dhún Dealgan chun tacú le forbairt gheilleagrach agus fás fostaíochta agus chun torthaí ar ardchaighdeán a chur ar fáil.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 30	Chun na Lárionaid Fháis Réigiúnacha i nDroichead Átha agus i nDún Dealgan a chur chun cinn agus a áisiú mar ionaid chruthaitheacha agus nuálacha atá iomaíoch, inrochtana agus tarraingteach, ina bhfuil a chéannacht ar leith féin acu agus a n-oidhreacht tógtha.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 31	Chun bonneagair agus fónais riachtanacha a chur chun cinn chun tacú le gnólachtaí chun iomaíochas a bhunú agus dún daingean athléimneacht a bhunú ar leibhéal áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta.
--------------	---

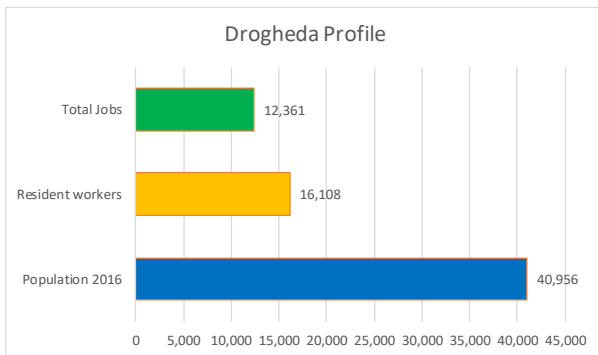
Cuspóir Beartais

GF 32	Chun tacú le forbairt ar Chláir Chathair Chliste sna Lárionaid Fháis Réigiúnacha i nDroichead Átha agus i nDún Dealgan.
--------------	---

5.12 DROICHEAD ÁTHA

5.12.1 Próifíl

Tá Droichead Átha¹⁰ suite go straitéiseach ar theorainn iarthair Lú, go neasach 30 nóiméad ó aerfort Bhaile Átha Cliath. Feidhmíonn an baile mar ionad seirbhísí tábhachtacha do dheisceart an Chontae le dobharcheantar ag síneadh go hoirthear na Mí agus tuaisceart Fhine Gall.

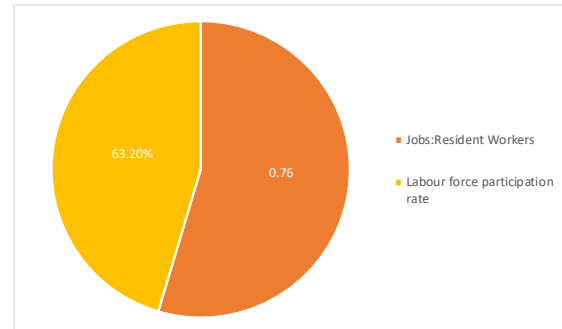
5.12.2 Fostaíocht Reatha

Ar na hearnálacha fostaíochta sa bhaile tá teicneolaíocht faisnéise agus chumarsáide, gnó, seirbhísí gairmiúla agus airgeadais, déantúsaíocht, sláinte, próiseáil bia agus deoch, seirbhísí turasóireachta agus fáilteachais, agus miondíol. I 2016 bhí 12,300 post i nDroichead Átha¹¹ a léiríonn 35% de phoist iomlána sa Chontae.

Lasmuigh de lár an bhaile, tá limistéir fhostaíochta bunaithe in aice leis an gCalafort le taobh Bhóthar na Bóinne agus le fad Bhóthar Dhún Uabhair in iarthar an bhaile.

Tá ospidéal Mhuire Lourdes sa Mhuine Mhór atá i dtuaisceart an bhaile ag cur fostaíocht shuntasach ar fáil freisin. Is fostóir suntasach é RHI Magnesita (Premier Periclase) áis déantúsaíochta atá gar don Chalafort. Teastaíonn sealbhaíocht mhór agus struchtúir ghaolmhara ón áis seo mar gheall ar nádúir na hoibre.

Níos cóngaraí do lár an bhaile ar Bhóthar na nGlaschnoc, tá Eastát Tionsclaíochta Greenhills ina bhfuil fiontair dhéantúsaíochta agus seirbhísbhunaithe.

Tá Páirc Ghnó na Bóinne suite ar chúl na háise seo agus is bonn é do líon fiontair dúchasacha innealtóireachta, comhshaoil, agus próiseáil bia. Ar thaobh an deiscirt den Bhóinn le fad Bhóthar an Mhéirse tá ceann chúrsa mara a oibríonn Flogas.

Tá an fhéidearthacht ann d'úsáidí fostaíochta breise ar thailte nach bhfuil forbartha in aice leis an áis seo. Tá Páirc Thionsclaíochta Dhroichead Átha suite ar Bhóthar Dhún Uabhair ar iarthar an bhaile gar d'Acomhal 8 den M1. Tá an Pháirc seo ina hóstach ar ghnólaicthe a bhaineann le mórdhíoltóirí, miondíoltóirí, agus fiontair seirbhísithe.

¹⁰ Áirítear i bpróifíl gheilleagrach Dhroichead Átha Purláin an Deiscirt den bhaile atá mar limistéar riaracháin den Mhí. I 2016 ba é daonra Dhroichead Átha laistigh de limistéar riaracháin Lú ná 34,199. Bhí 12,408 oibrí cónaithe i limistéar Lú an bhaile agus 11,145 post agus cóimheas Post: Fórsa Oibre de 0.90 mar thoradh air.

¹¹ Áirítear 1,216 post i bPurláin an Deiscirt

5.12.3 Calafort Dhroichead Átha

Is sócmhainn gheilleagrach thábhachtach é Calafort Dhroichead Átha don bhaile agus do ghnólachtaí áitiúla chun amhábhair agus táirgí a iompórtáil agus a easpórtáil. Cuireann sé seirbhísí lasta ginearálta agus coimeádán ar fáil agus is féidir leis cineálacha éagsúla lasta a láimhseáil. Tá dhá áis ann chun an lastas a lastáil agus a dhíluchtú; calafort cé inmheánach ó thuaidh agus an áis dhomhain ag Críochfort Tom Roes.

Is é Críochfort Tom Roes an phríomháis a láimhseálann coimeádán agus páipéir agus adhmaid, agus is áit do lastas ginearálta é calafort cé inmheánach ó thuaidh do tháirgí lena n-áirítear gráin, cruach agus adhmaid i mbulc. Ina theannta sin tá áis hidreacarbóin phríobháideach agus áis phríobháideach stroighne/mhaignéisíte/guail ar fáil. Tá suntas réigiúnach an Chalafoirt ¹² aitheanta ag an RSES.

Aithníonn an Calafort chomh maith tábhacht gheilleagrach an Chalafoirt chun rochtain a chur ar fáil do mhargáí idirnáisiúnta le haghaidh gnólachtaí áitiúla agus mar sin tacaíonn sé le fás inbhuanaithe na háise, faoi réir aon leathnú atá i réim leis an gcritéir comhshaoil riachtanach. Cuireann Roinn 5.10 sonraí breise ar fáil maidir le háiseanna calafoirt sa Chontae.

5.12.4 Tailte Fostaíochta Neamhfhorbartha

Tá na páirceanna tionsclaíochta atá sa bhaile faoi láthair bunaithe le cumas teoranta maidir le leathnú.

Tá dhá dháileachta talún móra de thailte neamhfhorbartha marcáilte le haghaidh úsáidí fostaíochta i dtuaisceart an bhaile. Tá siad suite cóngarach leis an bPáirc Mhiondíola M1 agus os comhair Críochfort farantóireachta Tom Roes.

Maidir le tailte fostaíochta a scaoileadh os comhair Críochfort Farantóireachta Tom Roes beidh gá le Rochtain Chalafoirt Bealach Chros an Tuaiscirt (PANCR) agus bonneagar seirbhísí uisce a sheachadadh (nó seachadadh páirteach). Is cuid de straitéis iompair fadtéarmach é an PANCR do Dhroichead Átha a chuirfeadh feabhas ar nascacht don chalafoirt agus a bhainfeadh amach trácht a bhain leis an gcalafoirt ó lár an bhaile agus ar athghiniúint na dtailte i lár an bhaile.

Faoi láthair níl aon mhaoiniú ar fáil chun an bóthar seo a thógáil nó bonneagar na seirbhísí uisce. Mar sin bheadh an seachadadh ag brath ar fhorbróir. Maidir le réim na dtailte seo agus an t-idirpleáchas de na tailte le tógáil an PANCR agus bonneagar na seirbhísí uisce, beidh gá le Máistirphlean a ullmhú agus a aontú leis an Údarás Pleanála roimh aon iarratas pleanála a chur isteach.

Beidh Máistirphlean ag teastáil le haghaidh na dtailte fostaíochta i gcóngarach na Páirce Miondíola M1. Cinnteoidh na Máistirphleananna thuasluaite sin cur chuige iomlán agus comhordaithe a ghlacadh le forbairt na dtailte. Leagfaidh na Máistirphleananna amach leagan amach coincheapúil agus cuirfear sonraí bonneagair ar fáil lena n-áireofar bóithre, seirbhísí uisce, agus uisce dromchla mar aon le clár céimnithe chun na tailte a thógáil.

¹² Cuspóir Beartais Réigiúnach 4.12 den RSES a thacaíonn le ról Chalafoirt Dhroichead Átha.

5.12.5 Limistéir Fhostaíochta i bPurláin an Deiscirt de Dhroichead Átha

Chun straitéis fhostaíochta soiléir a fhorbairt do Dhroichead Átha, ní mór tailte fostaíochta atá ann cheana féin a mheas i bPurláin an Deiscirt den bhaile atá suite i gContae na Mí. Ar na tailte fostaíochta seo tá Páirc Ghnó agus Theicneolaíochta IDA le fad Bhóthar Dhún Uabhair, nach raibh rathúil ach go teoranta ag mealladh infheistíochta, agus réimse substaintiúil de thailte fostaíochta neamhfhorbartha ó dheas de Bhóthar Phlaitín.

Mar chuid den Phlean Comhpháirteach Limistéar Uirbeach/Áitiúil le Comhairle Contae na Mí, beidh gá le cur chuige comhordaithe d'fhorbairt na dtailte fostaíochta amach anseo lena chinntiú go ndéantar forbairt ar an mbaile ar bhealach iomlán.

Cuspóir Beartais

GF 33	Chun Lárionad Fáis Réigiúnach Dhroichead Átha a chur chun cinn mar phríomhionad fostaíochta sa Chontae a uasmhéadaíonn buntáiste suímh an bhaile le fad na Conaire Geilleagraí Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 34	Chun fíis agus straitéis gheilleagrach a fhorbairt do Dhroichead Átha i gcomhar le Comhairle Contae na Mí agus páirtithe leasmhara eile mar chuid den Phlean Comhpháirteach Limistéar Uirbeach/Áitiúil do Dhroichead Átha.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 35	Chun Droichead Átha a chur chun cinn mar áit d'Infheistíocht Dhíreach Eachtrach.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 36	Chun an áis Chalafoirt i nDroichead Átha a aithint mar áis gheilleagrach thábhachtach agus chun tacú le haon fheabhsúcháin nó leathnú ar na háiseanna Calafóirt faoi réir ag Máistirphlean a ullmhú agus go ngéilltear do chritéir phleanála agus chomhshaoil ábhartha.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 37	Chun tacú le forbairt na dtailte fostaíochta ar an mbaile lena n-áirítear: <ul style="list-style-type: none"> i) Na tailte i dtuaisceart an bhaile i gcóngar Pháirc Mhiondíola an M1. ii) Na tailte in aice le Críochfort Tom Roes Beidh forbairt na dtailte seo le haghaidh infheistíocht agus fostaíocht gheilleagrach. Is cóir go mbeadh forbairt ar siúl i limistéir inar aontaíodh Máistirphlean i scríbhinn leis an Údarás Pleanála faoi réir na riachtanais atá leagtha amach i Roinn 13.5 'Máistirphleananna' i gCaibidil 13 - Treoirínte Bainistíocht Forbartha agus sin amháin.
--------------	---

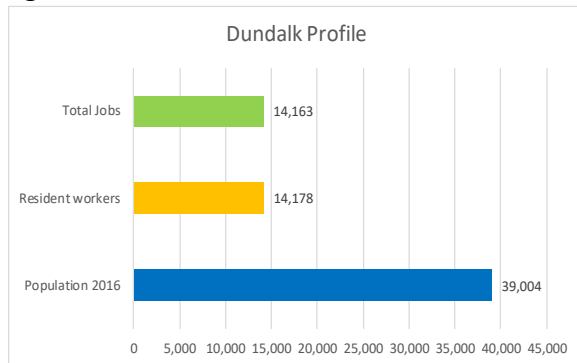
Cuspóir Beartais

GF 38	Chun tacú le Rochtain Chalafoirt Bealach Chros an Tuaiscirt agus é a sheachadadh chun tailte suite go straitéiseach a scaoileadh d'fhorbairt gheilleagrach agus fhostaíochta.
--------------	---

5.13 DÚN DEALGAN

5.13.1 Próifíl

Is mol fostaíochta tábhachtach é Dún Dealgan ar an taobh thuaidh thoir den tír le bonn bunaithe de ghnólachtaí le hInfheistíocht Dhíreach lasachta (FDI) agus dúchasacha araon.

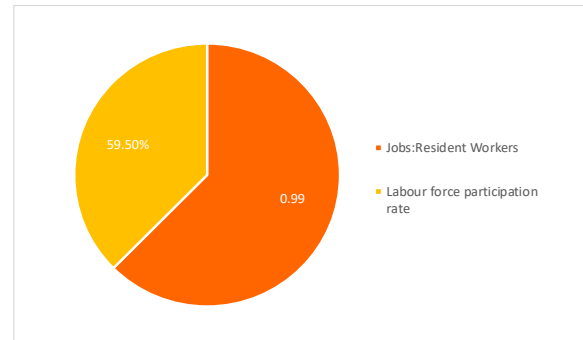

Tá an baile ag leanúint le bonn fostaíochta a leathnú agus tá sé ag baint tairbhe as láithreach d'áis oideachais tríú leibhéal ar an mbaile, le hInstitiúid Teicneolaíochta Dhún Dealgan ag forbairt comhpháirtíocht le gnólachtaí agus fiontair áitiúla agus ag cur fostaíochta ar fáil le fórsa oibre oílte agus léannta. I 2016 bhí os cionn 14,100 post i nDún Dealgan, atá cothrom le 40% de na poist iomlána sa Chontae.

5.13.2 Timpeallacht Fostaíochta faoi láthair

Maidir le suíomh an bhaile ar an teorainn, cruthaíonn sé dúshláin agus deiseanna. Baineann na dúshláin le héiginnteacht agus costais mhéadaithe de ghnó a dhéanamh mar thoradh ar aistarraingt na Ríochta Aontaithe ón AE, agus d'fhéadfadh cailteanas custaiméirí agus trádáil a bheith mar thoradh air. Ar nóta níos dearfaí, baineann deiseanna do chomhlachtaí ón Ríocht Aontaithe agus ón AE atá ag iarraidh naisc láidre a choinneáil sa dá dhlíne, chun lonnú i nDún Dealgan mar gheall ar rochtain ar dhá mhargadh ón mbaile.

Tá páirceanna fostaíochta agus eastáit tionsclaíochta suite in áiteanna éagsúla ar an mbaile, ina bhfuil na heastáit tionsclaíochta níos sine agus bunaithe níos gaire de lár an bhaile ar Bhóthar Uí Chofaigh agus ar Bhóthar Bhaile Átha Fhirdhia.

Tá gnólachtaí áitiúla agus dúchasacha suite sna heastáit seo agus áirítear déantúsaíocht, innealtóireacht, seirbhísí, agus mórdhíoltóirí orthu.

Tá comhlachtaí Infheistíocht Dhíreach lasachta cnuasaithe i saincheantar oideachasbhunaithe agus tionsclaíochta i ndeisceart an bhaile, ina bhfuil thart ar 450 heicteár de thalamh aitheanta d'úsáid fhostaíochta. Glacadh le Creatphlean Mhullaigh Chairlinn do na tailte seo i 2008. Rinneadh forbairt ar thart ar 116 heicteár de na tailte don Chreatphlean. Áirítear campas DkIT agus Páirc Ghnó an IDA orthu sin.

5.13.3 Calafóirt Dhún Dealgan agus an Ghrianfort

Tá Dún Dealgan nasctha le margaí idirnáisiúnta trí na áiseanna calafóirt reatha ar an mbaile agus sa Ghrianfort. Is acmhainn thábhachtach iad na háiseanna seo do ghnólachtaí áitiúla in iompórtáil agus in easpórtáil táirgí agus amhábh ar do mhargaí idirnáisiúnta. Cuireann Roinn 5.10 níos mó sonraí ar fáil faoi na háiseanna seo.

5.13.4 Fuinneamh Inbhuanaithe

Tá Dún Dealgan ar thús cadhnaíochta maidir le caomhnú fuinnimh agus forbairt ar theicneolaíochtaí in-athnuaite trí ‘Cheantar Fuinneamh Inbhuanaithe’ a aithint ar an mbaile. Bhí sé mar chuspóir ar an ainmniúchán an úsáid fhuinnimh a chur chun cinn agus a spreagadh sa tionscail, comhlachtaí poiblí, áiseanna oideachais, agus pobail chónaitheacha. Leanfaidh an Plean seo ag tacú le pobail le fuinneamh inbhuanaithe a chruthú.

5.13.5 Ríocht Phoiblí Tharraingteach a Chruthú

Mar chuid den straitéis timpeallacht tharraingteach a chruthú do dhaoine maireachtáil agus cónaí ann, tá an Chomhairle i mbun tionscadail feabhsúcháin Ríocht Phoiblí a chur i bhfeidhm i lár an bhaile. Ar na feabhsúcháin seo tá sráid-dreach, troscán sráide a athrú agus tírdhrechtú, agus an cuspóir rochtain a fheabhsú do dhaoine i lár an bhaile agus rochtain a éascú do bhusanna, do rothaithe, agus do charranna ag an am céanna.

5.13.6 Straitéis maidir le Fás Fostaíochta don Todhchaí

Is é an straitéis d’fhorbairt gheilleagrach i nDún Dealgan i rith shaolré an Phlean seo ná cur leis an rath geilleagrach a bhí ann le gairid agus leanúint le cumas an bhaile maidir le cruthú post agus fás geilleagrach a uasmhéadú. Leanfaidh an Chomhairle ag obair go dlúth le soláthraithe bonneagair chun infheistiú sa bhonneagar agus riachtanais don todhchaí a aithint chun forbairt gheilleagrach a áisiú.

Beidh forbairt fostaíochta agus tionscail don todhchaí sna ceantair fhostaíochta comhdhlúite ar thailte criosacha go cuí i dtuaisceart agus i ndeisceart an bhaile. Leanfar le hinfheistíochtaí FDI a bheith comhdhlúite go príomha sa Pháirc Ghnó IDA i Mullaigh Chairlinn. Tá na tailte a ghineann fostaíocht ar Bhóthar Ard Mhacha, agus ar an taobh theas thiar de thimpeallán Bhaile Mhic Scailáin, os comhair Staid Dhún Dealgan, feiliúnach le húsáid le haghaidh oifigí, tionscail, stóráil, trádstóráil, agus oibríochtaí lóistíochtaí.

Cuspóir Beartais

GF 39	Chun Lárionad Fáis Réigiúnach Dhún Dealgan a chur chun cinn mar lárionad fostaíochta sa Chontae a ligfidh don bhaile feidhmiú mar thiomántóir fáis don limistéar teorainn.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 40	Chun leanúint ag cur comhoibriú agus comhpháirtíochtaí chun cinn idir gnólachtaí agus grúpaí tionscail agus DkIT a thabharfaidh spreagadh do thaighde agus d’fhorbairt agus a chuirfidh breisoideachas agus deiseanna oiliúna ar fáil d’oibríthe.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 41	Chun tacú le ról DkIT mar ionad barr feabhais d’oideachas, do nuálaíocht agus do thaighde.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 42	Chun Dún Dealgan a chur chun cinn mar ionad um Infheistíocht Dhíreach Iasachta.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 43 Chun leanúint le tacaíocht chun Creatphlean Mhullaigh Chairlinn 2008 a chur i bhfeidhm a chinnteoidh forbairt don todhchaí sa Chreatphlean chun caighdeán deartha agus leagan amach ar chaighdeán idirnáisiúnta a chuirfidh ar chumas Dún Dealgan leanúint in iomaíocht d'infheistíocht idirnáisiúnta.

Cuspóir Beartais

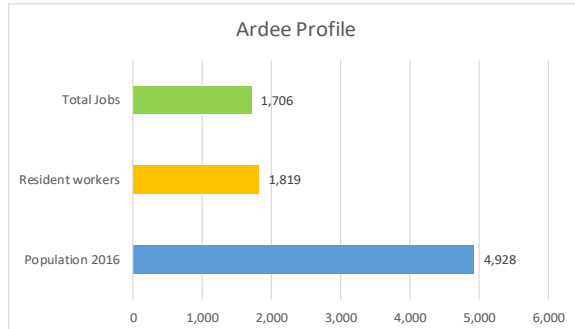
GF 44 Chun tacú le forbairt na dtailte fostaíochta neamhfhorbartha i nDún Dealgan d'infheistíocht gheilleagrach agus d'úsáidí a ghineann fostaíocht.

Cuspóir Beartais

GF 45 Chun tacú le forbairt gheilleagrach agus limistéar Chalafort Dhún Dealgan a athghiniúint.

5.14 BAILE ÁTHA FHIRDHIA

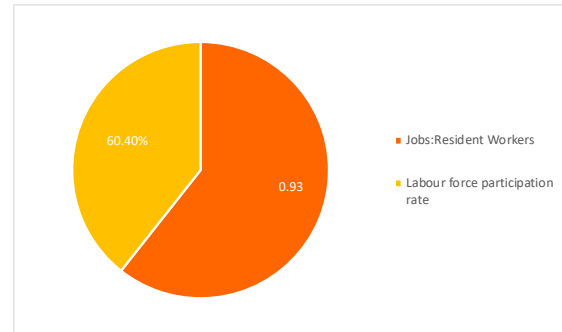
Is tiomna é ainmniú Bhaile Átha Fhirdhia mar bhaile um Fhás Féinchothabhálach mar bhonn fostaíochta buan ar an mbaile, ina raibh cóimheas Post: Fórsa Oibre de 0.93 i 2016 agus níos mó ná 1,700 post ar an mbaile.

Tá líonra bóthair nastha maith ar an mbaile laistigh den cheantar agus ceantair teorainn trí phríomhbhóithre agus bóithre tánaisteacha mar aon le cóngarach don mhótarbhealach. Tá an suíomh straitéiseach, mar aon le fáil ar thailte le húsáid fhostaíochta, ag leagan Baile Átha Fhirdhia i riocht láidir chun cur le fás fostaíochta i rith shaolré an Phlean seo.

Tá fostaíocht faoi láthair i mBaile Átha Fhirdhia cuimsithe i bPáirc Ghnó Bhaile

Átha Fhirdhia, ar an taobh thoir den bhaile, agus Páirc Ghnó Farrell, ó thuaidh de Shráid Eoin, ar an taobh thiar den bhaile. Tá líon gnólachtaí ar leith ag oibriú i bpáirteanna éagsúla den bhaile. Tá Ospidéal Bhríde, atá mar áis chónaitheach den FSS, suite ar an N52.

Ar an taobh ó thuaidh den bhaile amach ón N33 ag Faiche an Cheapógaigh tá dáileacht mhór de thailte neamhfhorbartha le haghaidh úsáidí fostaíochta.

Tá sé de chumas ag na tailte seo infheistíocht gheilleagrach shuntasach a mhealladh. Tá tailte chomh maith ann in aice le hEastát Tionsclaíochta Farrell nach bhfuil forbartha faoi láthair.

Cuspóir Beartais

GF 46 Chun Baile Átha Fhirdhia a chur chun cinn mar shuíomh iomaíoch agus tarraingteach d'fhorbairt gheilleagrach agus béim leagtha ar Infheistíocht Dhíreach lasachta.

Cuspóir Beartais

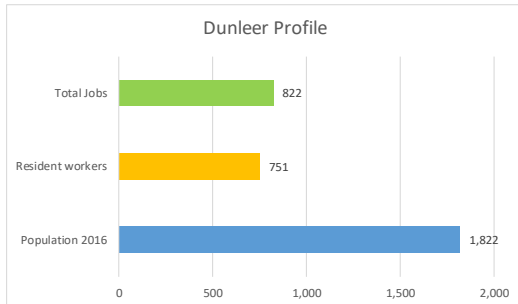
GF 47 Chun obair i gcomhar le gníomhaireachtaí forbartha sa Chontae chun forbairt gheilleagrach, fiontar, nuálaíocht, taighde agus forbairt, agus fostaíocht i mBaile Átha Fhirdhia a chur chun cinn.

Cuspóir Beartais

GF 48 Chun forbairt thailte marcáilte le haghaidh úsáidí a ghineann fostaíocht i bhFaiche an Cheapógaigh i dtuaisceart an bhaile a chur chun cinn agus tacú leis.

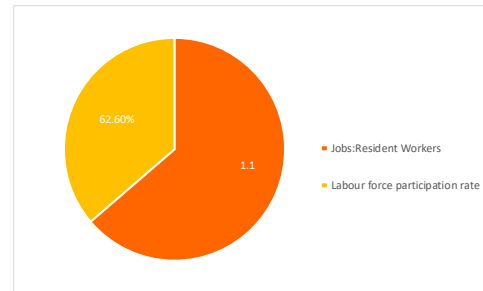
5.15 DÚN LÉIRE

Baineann Dún Léire tairbhe as rochtain éasca ar an mótarbhealach a chinntíonn gur áit tharraingteach d'infheistíocht gheilleagrach é an lonnaíocht d'infheistíocht gheilleagrach.

Cé gur lonnaíocht é atá réasúnta beag i dtéarmaí daonra, tá bonn fostaíochta láidir ann le hos cionn 800 post ar an mbaile i 2016. I ndaonáireamh 2016 bhí an cóimheas is airde Poist: Fórsa Oibre sa Chontae le cóimheas 1.1.

Tá fostaíocht i nDún Léire dírithe ar Pháirc Fhiontraíochta ar Bhóthar Bhaile Átha Fhirdhia ina bhfuil cnuas de ghnólachtaí bunaithe, agus ar an mBóthar Barn Road ar an taobh theas thoir den bhaile.

Leanfaidh an Plean seo ag cur fás geilleagrach Dhún Léire chun cinn a chuirfidh ar chumas gnólachtaí bailiú le chéile le fiontair bhunaithe chun an bonn fostaíochta a neartú agus a leathnú agus a chinntiú go ndéanann an baile forbairt ar ardán inbhuanaithe. Tá tailte ar imeall theas thiar den bhaile ar an taobh thiar den R132 aitheanta mar fhorbairt fostaíochta. Beidh forbairt na dtailte seo faoi réir ag Máistirphlean a ullmhú.

Cuspóir Beartais

GF 49 Chun leanúint le Dún Léire a chur chun cinn mar shuíomh iomaíochtúla agus tarraingteach d'fhorbairt gheilleagrach.

Cuspóir Beartais

GF 50 Chun obair i gcomhar le gníomhaireachtaí forbartha sa Chontae chun forbairt gheilleagrach, fiontair, nuálaíocht, taighde agus forbairt agus fostaíocht i nDún Léire a chur chun cinn.

Cuspóir Beartais

GF 51 Chun ullmhú máistirphlean a iarraidh do na tailte marcáilte le haghaidh Tionscail, Fiontar agus Nuálaíocht ar an taobh theas thiar den bhaile. Ba cheart go mbeadh sonraí sa Mháistirphlean chun leagan amach coincheapúil, sonraí bonneagair, agus céimniú na forbartha (lena n-áirítear soláthar bonneagair) ar fad a bheith san áireamh.

5.16 BAILTE FÉINCHOTHABHÁLACHA

Tá líon bailte féinchothabhálacha ar nós Ceann Chlochair, Tulaigh Álainn agus Tearmann Feichín tar éis fás cónaitheach in éagmais forbairt a ghineann fostaíocht, agus bonn lag fostaíochta sna bailte mar thoradh air. D’aithin an Plean seo trí lonnaíocht maidir le fás fostaíochta atá bunaithe go háitiúil lena n-áirítear fiontair thionscnaimh agus micrifhiontair.

Cuspóir Beartais

GF 52	Chun Bailte Féinchothabhálacha a chur chun cinn mar bhonn fostaíochta do ghnólachtaí tionscnaimh agus fiontair atá bunaithe go hiargúlta.
--------------	---

5.17 BAILTE BEAGA

Tá líonra de bhailte beaga faoi na Bailte Féinchothabhálacha laistigh den Chéimiúlacht Lonnaíochta a chuireann feidhm thábhachtach ar fáil ar leibhéal áitiúil. Níl an bonn fostaíochta sna lonnaíochtaí seo chomh leathan leis na lonnaíochtaí níos mó agus léiríonn sé méid na lonnaíochtaí agus an bonneagar tacaíochta atá ar fáil. Tacófar le forbairt a ghineann fostaíocht go háitiúil ar scála a léiríonn méid na lonnaíochta.

Cuspóir Beartais

GF 53	Chun forbairt fostaíochta agus fiontair a chur chun cinn i mBailte Beaga chun cnuas d’fhiontair a fhorbairt agus chun tacú le lonnaíochtaí iargúlta a athnuachan.
--------------	---

5.18 NÓID IARGÚLTA

Tá soláthar seirbhísí agus áiseanna níos lú ag Nóid Iargúlta sa Chontae ná na Bailte Beaga. Tá mapa a leagann amach teorainn forbartha de Nóid Iargúlta, ach níl aon talamh ar leith mapáilte laistigh den teorainn lonnaíochta áfach. Cé go dtacóidh an Plean le fiontair iargúlta ar scála beag sna Nóid seo, lena n-áirítear fiontair thionscnaimh nó aonaid ghoradáin, ba chóir aon fhorbairt ar scála a lonnú sna lonnaíochtaí níos mó ina bhfuil cumas ann fás.

Cuspóir Beartais

GF 54	Chun tacú le fiontair iargúlta ar scála beag san áit a bhfuil scála agus nádúr an fhiontair fheiliúnaigh do shuíomh agus d’úsáidí na dtailte mórthimpeall.
--------------	--

5.19 GEILLEAGAR IARGÚLTA

Cuireann ceantair iargúlta ranníocaíocht gheilleagrach thábhachtach ar fáil do Chontae Lú, lena n-áirítear soláthar fostaíochta go háitiúil, rochtain ar cheantair ar ardscéimhe, agus táirge talmhaíochta ar ardchaighdeán a aschur. I 2016 aithníodh go raibh 33.9% den daonra ina gcónaí in áiteanna iargúlta de Lú¹³. Tacaíonn an Plean seo le forbairt inbhuanaithe de phobail iargúlta agus lorgaíonn sé na dúshláin atá le sárú acu. Tacóidh sé le cruthú post, eisiach sóisialta, athnuachan ar bhailte agus ar shráidbhailte, agus feabhsúcháin ar bhonneagar lena n-áirítear iompar agus banda leathan.

Ar leibhéal náisiúnta, foilsíodh an Plean Gníomhaíochta d'Fhorbairt Iargúlta [‘Ár nAcmhainn Iargúlta a Réalú’](#) i 2017 agus leagann sé amach an cur chuige beartais d'Fhorbairt Iargúlta a rinne an Rialtas.

Tacaíonn Clár Leader an AE le fiontair phríobháideacha agus grúpaí pobail chun tionscadail a sheachadadh a dhíríonn ar chaighdeán saoil agus gníomhaíocht gheilleagrach a éagsúlú i limistéir iargúlta. Idir 2014-2020 fuair Lú €6.1 milliún chun tacú le tionscadail agus le tionscnaimh forbartha iargúlta.

Baineann geilleagar iargúlta an Lú le réimse gnólachtaí agus fiontair lena n-áirítear talmhaíocht, eachaí, tógáil, déantúsaíocht agus turasóireacht. Bíonn céim ard idirspiléachais idir fiontraí iargúlta maidir le soláthar agus déantúsaíocht na dtáirgí agus na hamhábhair seo. Tá an méid sin soiléir sa tionscail talmhaíochta agus eachaí, san áit a bhfuil nádúr na gníomhaíochtaí ar ardleibhéal chun fostaíocht dhíreach agus indíreach a chur ar fáil. Más ann d'aon luaineacht san earnáil talmhaíochta síneann sé isteach sa gheilleagar iargúlta níos leithne mar sin.

5.19.1 Talmhaíocht

Baineann dúshláin le tionscail na talmhaíochta agus d'fhéadfadh iarmhairtí suntasacha a bheith acu ar bhrabúsacht mar sin. Tá feirmeacha na hÉireann ag brath go mór ar an Ríocht Aontaithe mar mhargadh easpórtála agus tugann an éiginnteacht faoi aon aontú trádála a bhain leis an mBreatimeacht imní tromchúiseach d'feirmeoirí maidir le praghsanna, taraifí féideartha agus na costais oibríochta níos airde gaolmhara a bhaineann leis sin. Ina theannta sin tá an tionscail faoi bhrú ról níos mó a bheith acu in athrú aeráide agus i laghdú na n-astaíochtaí carbóin. D'fhéadfadh an méid sin athruithe ar chleachtas fheirmeoireachta agus costais níos airde a bheith mar thoradh air. Is príomhdhoiciméid beartais iad an Straitéis ón bhFeirm go dtí an Forc AE agus Straitéis Bhithéagsúlachta an AE go dtí 2030 chun forbairt a dhéanamh ar talmhaíocht inbhuanaithe agus an chosaint imeasctha agus bainistíocht ar ghnáthóga fiadhúlra. Leanfaidh an Plean seo ag tacú leis an tionscail talmhaíochta agus cuirfidh sé aon athrú chun cinn i gcleachtas fheirmeoireachta a chuirfidh athrú aeráide in oiriúint agus cuirfidh sé modhanna inbhuanaithe eile ar fáil de tháirgeadh.

¹³ [Sainmhíniú an Daonáireamh limistéar ‘tathagú iargúlta’ mar aon áit le daonra de 1,500 nó níos lú](#)

5.19.2 Éagsúlú

Maidir leis an bpatrún atá ag athrú d'fhostaíocht i dtalmhaíocht tá cur chuige nua d'úsáid inbhuanaithe na tuaithe. Tá éagsúlú feirmeoireachta aitheanta mar mhodh chun bonn fostaíochta a leathnú i gceantair iargúlta agus chun foinse ioncaim eile a chur ar fáil seachas modhanna feirmeoireachta traidisiúnta. Ar na samplaí tá forbairt fuinnimh in-athnuaite, barra fuinnimh, foraoiseacht agus áineas foraoiseachta, turasóireacht iargúlta cosúil le feirmeacha oscailte/feirmeacha peata nó gníomhaíochtaí eachaíochta, agus an táirgeacht de tháirgí speisialta cosúil le cáis nó mairteoil nó bia agus deoch ó lámh an fheirmeora. Tacóidh an Plean seo le tionscadail maidir le héagsúlú iargúlta faoi réir ag úsáid agus scála na forbartha atá i gcomhoiriúint leis an limistéar mórthimpeall.

5.19.3 Fiontair Iargúlta

Tá gnólachtaí agus fiontair iargúlta ina fhoinsé thábhachtach d'fhostaíocht áitiúil sa Chontae. Orthu sin tá talmhaíocht, eachaí, déantúsaíocht/innealtóireacht, turasóireacht áineasa, fuinneamh/fuinneamh in-athnuaite, agus fiontair bunaithe ar acmhainn iargúlta. Cé go dtacaíonn an Plean le fiontair den sórt sin agus éagsúlú an gheilleagair iargúlta, tá sé aitheanta chomh maith go bhfuil gá le cothromaíocht idir thacú le fiontair agus tionscadail atá bunaithe go hiargúlta agus an timpeallacht áitiúil a chosaint.

Ar an gcéad dul síos, tá forbairtí a bhaineann le fostaíocht dírithe ar lonnaíochtaí a bhfuil na seirbhísí ar fáil agus na tailte sainaitheanta d'úsáidí fostaíochta.

Tá sé aitheanta chomh maith go mbeidh cásanna ann inar féidir le forbairt níos

fearr nó níos oiriúnaí a dhéanamh i gceantar tuaithe.

Tá sé sin mar gheall ar fhorbairt lonnaíochta ar leith, nó bunaithe ar acmhainn, nó forbairt a bhfuil tábhacht réigiúnach nó náisiúnta ag baint leis.

Tá Crios Gnó Geilleagrach aitheanta i gCorr an Charnáin a chuideoidh le fostaíocht a bhaineann le forbairt, faoi réir ag ullmhúchán Máistirphlean. Tá na tailte seo suite go straitéiseach le fad na Conaire Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste agus cuideoidh siad le fostaíocht straitéiseach a thabhairt don cheantar tuaithe mórthimpeall. Tá suíomh an Chrios Gnó Geilleagrach aitheanta ar Léarscáil 3.2.

Maidir le leathnú an fhiontair tuaithe atá ann faoi láthair, tabharfar san áireamh scála na forbartha atá ann anois agus na forbartha beartaithe, cumas an bhonneagair áitiúil chun síneadh agus acmhainn na forbartha leis an gceantar mórthimpeall.

Ní mór d'aon fhorbairt d'fhiontar bunaithe faoin tuath, nua nó leathnú ar cheann atá ann cheana féin faoin tuath oscailte, cuntas a thabhairt ar iarmhairtí a bhaineann le trácht agus go háirithe na gluaiseachtaí tráchta agus cumas an ghréasáin bhóithre chun forbairt a chur i gcrích. Baineann srianta ar rochtainí ar Bhóithre Náisiúnta agus Cosanta Réigiúnacha chun éifeachtacht agus feidhmiúlacht an ghréasáin bhóithre Náisiúnta agus Réigiúnach a mheasfar más rud é go bhfuil fáil ar an bhforbairt amach ó Bhóthar Cosanta. Tá níos mó sonraí faoi na srianta agus na díolúintí leagtha amach i dTábla 7.5 agus 7.6 sa Chaibidil faoi Ghluaiseacht. Cuireann Caibidil 13 (Roinn 13.13.11) níos mó eolais ar fáil faoi fhorbairt fostaíochta i gceantair thuaithe.

Cuspóir Beartais

GF 55	Chun tacú le fiontraíocht tuaithe agus forbairt fiontair tuaithe ar scála oiriúnach agus i suíomhanna feiliúnacha sa Chontae.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 56	Chun tacú le cur i bhfeidhm an Chláir LEADER don Chontae.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 57	Chun rannpháirtíocht a aithint d'fhiontair nideoige cosúil le drioghlanna agus grúdlanna agus chun tacú le forbairt gheilleagrach agus chun turasóireacht a chur chun cinn.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 58	Chun tacú le soláthar áiseanna aibiú fuisce faoin tuath oscailte ina bhfuil an scála d'fhorbairt mar sin feiliúnach don suíomh agus don cheantar mórthimpeall atá suite i gcóngarach réasúnta go leibhéil oiriúnacha bonneagair agus rochtain ar bhóithre.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 59	Chun pobail iargúlta beoga agus inmharthana a shlánú trí thacú le forbairt na bhfiontar bunaithe go hiargúlta.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 60	Chun leanúint ag tacú leis an earnáil talmhaíochta agus chun forbairt na ngníomhaíochtaí talmhaíochta inbhuanaithe comhshaoil a áisiú.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 61	Chun éagsúlú na hearnála talmhaíochta a áisiú trí thacú le fiontair fheirme ailtéarnacha faoi réir ag an nádúr agus úsáid aon fhiontar atá i gcomhoiriúint leis an timpeallacht ina bhfuil sé suite.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 62	Chun forbairt ar an gCrios Gnó Geilleagrach i gCorr an Charnáin a mheas, faoi réir ullmhú Máistirphlean, d'fhorbairt tráchtála lena n-áireofar limistéar Seirbhísí Mótarbhealach ar leataobh ón trácht, stop trucaile, seirbhís, limistéar deisiúcháin agus páirceála agus bonneagar cúntach gaolmhar lena n-áireofar móstán/óstán, siopa miondíola cúntach agus áis itheacháin, áiseanna éadroma tionscail, stórála agus lóistíochta, ollstóráil miondíola (earraí builc amháin) agus díolacháin carranna.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 63	Chun a chinntiú go bhfuil gach iarratas ar fhorbairt tionscail agus fiontair ag cur isteach áireamh de lorg carbóin agus a léiríonn conas ar féidir leis na foirgnimh nua agus na próisis/gníomhaíochtaí na spriocanna a bhaint amach atá leagtha amach sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2019 nó aon leasú ar na spriocanna.
--------------	--

5.20 MIONDÍOL

5.20.1 Réamhrá

Is earnáil rithábhachtach í an earnáil mhiondíola agus is príomhghostaí go náisiúnta agus go háitiúil í agus is í an chuid is mó den fhórsa oibre in Éirinn í, le 298,000 fostaí a oibríonn san earnáil (CSO, 2019).

Go háitiúil, dhearbhaigh an Daonáireamh 2016 go bhfuil an earnáil mhiondíola agus mhórdhíola ar an earnáil tionsclaíochta is mó sa Chontae a fhostaíonn 15.9% den daonra oibre iomlán. Tacaíonn an earnáil mhiondíola le fostaíocht dhíreach laistigh den Chontae, in earnálacha cosúil le lóistíochtaí agus dáileachán.

Maidir leis sin, bíonn ról tábhachtach ag an earnáil chun fostaíocht inbhuanaithe a chur ar fáil agus tacú le geilleagar beoga i gContae Lú.

Tá athrú suntasach ar an earnáil mhiondíola agus tá sé ag leanúint ag athrú.

Tháinig athrú ar fhás easpóntúil de shiopadóireacht ar líne a d'athraigh dinimic iompar tomhaltóirí.

Mar sin féin, fanann an tsiopadóireacht ar an láthair mar idirghníomhaíocht láithreach idir an tomhaltóir agus an táirge. Leanann an siopa miondíola leis an nasc intreach is mó a oibríonn idir an tomhaltóir agus an táirge agus leathnaíonn sé ar fud gach lonnaíochta sa tír.

Feidhmíonn na hionaid baile agus sráidbhaile ag feidmiú mar fhócas chun éagsúlacht gníomhaíochtaí lena n-áirítear gnó, úsáidí sóisialta, fóillíochtaí agus cónaitheacha. Tá sé mar aidhm ag na beartais mhiondíola atá leagtha amach sa Phlean beogacht agus inmharthanacht an bhaile agus na sráidbhailte a chaomhnú agus cur leo agus ag aithint an gá atá le formáid mhiondíola solúbtha faoi réir ag athruithe in iompar tomhaltóirí.

5.20.2 Comhthéacs Beartais

Tagann an comhthéacs beartais a bhaineann le miondíol ó na treoirdhoiciméid ar leibhéal náisiúnta agus réigiúnach lena n-áirítear an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF), an *Straitéis Spásúil agus Gheilleagrach Réigiúnach 2019-2031* agus *Pleanáil Miondíola: Treoirlínte maidir le hÚdarás Phleanála 2012*.

5.20.2.1 An Creat Náisiúnta Pleanála

Leagann Cuspóir Beartais Náisiúnta 7 amach an cur chuige d'fhorbairt uirbeach náisiúnta. Áirítear:

- Fás daonra a spreagadh in ionaid fhostaíochta agus seirbhíse láidre de gach méid;
- An mharthanacht nó an meath ar ionaid uirbeacha níos lú a aisiompú, trí na ról agus na feidhmeanna nua a aithint agus a bhunú agus cur le bonneagar agus áiseanna áitiúla;
- Dul i ngleic le fás neamhphleanáilte tapa, trí áiseanna agus seirbhísí tar suas le a áisiú, poist agus/nó naisc iompair inbhuanaithe feabhsaithe go cathracha, mar aon le ráta níos moille d'fhás daonra i lonnaíochtaí comaitéara leathnaithe le gairid; agus
- Tacú le leanúint fáis daonra agus fostaíochta i lonnaíochtaí neamhspleácha.

Ar cheann de na príomhchuspóirí beartais forbartha agus beartais don Oirthear agus Lár Tíre tá:

“Cur chuige dírithe ar fhorbairt comhdhlúite, seicheamhach agus inbhuanaithe ar na ceantair uirbeacha móra le fad na conaire geilleagraí agus iompair Bhaile Átha Cliath - Bhéal Feirste ina bhfuil lonnaíochtaí le daonraí suntasacha cosúil le Dún Dealgan agus Droichead Átha.”

5.20.2.2 Pleanáil Miondíola: Treoirlínte d'Údaráis Phleanála 2012

Maidir le Pleanáil Mhiondíola: Treoirlínte d'Údaráis Phleanála 2012 is gá d'údaráis áitiúla straitéisí agus beartais mhiondíola a ullmhú dá gceantair atá le hionchorprú sna pleananna forbartha contae.

Is iad na 5 Phríomhbheartas atá laistigh de Pleanáil Miondíola: Treoirlínte d'Údaráis Phleanála 2012 ná:

- Chun a chinntiú go bhfuil forbairt mhiondíola pleandírthe agus go leantar le grádlathas lonnaíochta;
- Beogacht lár an bhaile a chur chun cinn trí chur chuige seicheamhach maidir le forbairt;
- Iomaíochas a dhaingniú san earnáil mhiondíola trí mholtaí forbartha ar chaighdeán maith a chumasú go gníomhach le teacht chun cinn i gceantair fheiliúnacha;
- Athrú i dtreo miondíola a áisiú trí mhiondíoltóireacht ag iompar poiblí, rothaíocht agus siúil faoi réir ag an Straitéis Taistil Chliste; agus
- Dearadh uirbeach ar chaighdeán maith a chur ar fáil (Lámhleabhar um Dearadh Miondíoltóireachta).

Tá Straitéis Mhiondíoltóireachta an Lú ullmhaithe in oiriúint le Treoirlínte um Pleanáil Miondíola agus tá sé san áireamh in Aguisín 4, Imleabhar 3 den Phlean seo. Tá Treoirlínte um Pleanáil Miondíola 2012 in éineacht le Lámhleabhar um Dhearadh Miondíoltóireachta (2012).

Cuireann an Lámhleabhar Dearaidh creat pleanála ar fáil d'fhorbairt don todhcháí den earnáil mhiondíola ar bhealach a théann i ngleic le riachtanais a bhaineann le formáid siopadóireachta nua-aimseartha agus iomaíochas de lárchathracha agus lárbhailte mar ionaid le cónaí ann, obair ann, siopadóireacht agus cuairt a thabhairt orthu.

5.20.2.3 Straitéis Gheilleagrach agus Spásúlachta Réigiúnach, 2019-2031

Léiríonn an RSES gur fostóir suntasach í an earnáil mhiondíola agus rannpháirtí geilleagrach sa Réigiún in Oirthear agus Lártíre agus admhaíonn sé an ról tábhachtach atá ag miondíol i gcomhfhorbairt áite agus i dtimpeallachtaí tarraingteacha le cónaí ann a chruthú. Admhaíonn sé freisin gur féidir le miondíol príomhról a bheith in athghiniúint ceantar.

Luann an RSES maidir leis an EMRA go *“dtacóidh sé agus go dtiomáinfidh sé ullmhú straitéis miondíola nua don Réigiún faoi na riachtanais de Pleanáil Miondíola: Treoirlínte d'Údaráis Phleanála 2012, nó aon leasú chun dáta ina dhiaidh sin, an grádlathas seo a leasú agus riachtanais spáis urláir a chur i bhfeidhm don Réigiún”*.

Tá Cuspóirí Beartais Réigiúnach (RPO) sa Straitéis freisin maidir le forbairtí miondíola.

Leagann Tábla 6.1 den RSES amach Grádlathas Miondíola don Réigiún, lena n-áirítear Contae Lú, mar seo a leanas:

Tábla 5.2: Tábla 6.1 den RSES

Grádlathas Miondíola don Réigiún	
Leibhéal 1	Ionad Meitreapholaiteach
Leibhéal 2	Na Mórionaid Bailte agus Contae - Droichead Átha & Dún Dealgan
Leibhéal 3	Lár an Baile agus/nó Lár an Cheantair & Lár Bhaile Fochontae (Príomhionaid Seirbhíse) – Baile Átha Fhirdhia, Lárionad Limistéir Dhroichead Átha: Lána Mhatha; Lárionaid Limistéir Dhún Dealgan: Bóthar Bhaile Átha Cliath & Árd Easmuinn
Leibhéal 4	Lárionaid Chomharsanachta, Lárionaid Áitiúla, Bailte agus Sráidbhailte Beaga
Leibhéal 5	Siopaí/Sráidbhailte Beaga

5.21 STRAITÉIS MHIONDÍOLA LÚ

Is é Comhairle Contae Lú a d'ullmhaigh Straitéis Mhiondíola Chontae Lú (Aguisín 4, Imleabhar 3) de réir forálacha atá leagtha amach i *'bPleanáil Miondíola: Treoirlínte d'Údarás Phleanála'* a d'fhoilsigh an Roinn Chomhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (DoECLG) i 2012.

Tugann an Straitéis Mhiondíola eolas faoi chuspóirí beartais den Phlean 2021-2027 maidir le forbairt mhiondíola agus cinntíonn sé go bhfuil cuspóirí beartais bunaithe ar eolas atá cothrom le dáta. Is é aidhm na Straitéise ná a chinntiú go bhfuil forbairt mhiondíola amach anseo sa Chontae déanta ar bhealach atá éifeachtach, cothrom agus inbhuanaithe.

Cuireann an Straitéis eolas tábhachtach ar fáil ar an gcandam, scála agus na cineálacha forbartha miondíola atá ag teastáil sa tréimhse go 2027, le dearcadh eile go dtí 2030.

Is príomhfhócas é an Straitéis Mhiondíola a thugann léargas cothrom le dáta den tírdhreach miondíola reatha i Lú agus a chuireann cuspóirí i bhfeidhm de Threoirlínte Miondíola Pleanála 2012 maidir le soláthar miondíola amach anseo laistigh den Chontae. Measann a modheolaíocht fheidhmeach na treochtaí éagsúla laistigh den earnáil agus an nádúr a bhíonn ag athrú de mhiondíol in Éirinn.

Tá sé ullmhaithe sa chomhthéacs de théarnamh geilleagrach náisiúnta ina bhfuil an margadh miondíola ag léiriú comharthaí feabhais, le hardaithe marcáilte i líon na ndíolachán taifeadta. Ullmhaíodh an Straitéis thar thréimhse ag deireadh 2019 agus go luath i 2021, roimh bhriseadh amach na paidéime Covid-19.

Tá sé aitheanta go forleathan go mbeidh tionchar ag an bpaindéim dhomhanda ar an earnáil mhiondíola in Éirinn go fadtéarmach.

Ach ní bheidh an tionchar fadtéarmach inmheasta go ceann tréimhse ama ar leith áfach agus mar sin, tá sé measta a bheith anabái tionchair den sórt sin a fháil faoin Straitéis Mhiondíola seo.

Cuireann an Straitéis 'Anailís Seiceáil Sláinte' ar fáil do na bailte Droichead Átha, Dún Dealgan agus Baile Átha Fhirdhia. Tá sé nótáilte go bhfuil leibhéil shuntasacha d'áiteanna miondíola fágtha agus taifeadta i limistéir sna príomhshráideanna go háirithe Droichead Átha agus Dún Dealgan.

Moltar nuair a bhíonn líon mór d'áiteanna fágtha le feiceáil i nDroichead Átha agus i nDún Dealgan, ba chóir úsáidí eile a mheas seachas miondíol, sa chás go bhfeabhsódh sé lár an bhaile ar bhealach beogachta agus inmharthanachta agus a chuirfeadh le hofráil miondíola lár an bhaile.

Áirítear beartais chun úsáidí comhlántacha nach miondíol iad a chur chun cinn sna limistéir i lár an bhaile (lasmuigh den Limistéar Miondíola) nuair is léir leibhéal marthanach d'áiteanna fágtha.

Téann an Straitéis i ngleic le riachtanas spás urláir amach anseo sa Chontae. Tá an riachtanas spás urláir measta i gcomhréir leis na hathruithe don daonra, réamh-mheastúcháin daonra, eolas tugtha cothrom le dáta ar chaiteachas, spás urláir miondíola trádála agus spás urláir miondíola neamhshealbhaithe. Tá achoimre de riachtanais spás urláir leagtha amach i dTábla 5.3, 5.4 agus 5.5.

5.22 GRÁDLATHAS MIONDÍOLA CHONTAE LÚ

Tá sé mar aidhm ag bunú ghrádlathas miondíola contae ná ról agus tábhacht a léiriú i ngach ionad forbartha agus forbairt mhiondíola a threorú de réir creat oibre a chuirtear ar fáil. Cuirfidh sé sin ar chumas gach ionad a fheidhm ar an iomlán a chur i

gcrích laistigh de ghrádlathas lonnaíochta an Chontae. Tá grádlathas miondíola do Chontae Lú léirithe i dTábla 5.3 thíos agus tá sé comhsheasmhach le Grádlathas Miondíola Réigiúnach atá leagtha amach i dTábla 6.1 den RSES.

Tábla 5.3: Grádlathas Miondíola Chontae Lú

Leibhéal Miondíola	Cineál Ionaid	Ionad
Leibhéal 2* *Is é Leibhéal 1 Lárionad Cathrach Bhaile Átha Cliath	Mórionad Bhaile / Mórbhaile Contae	Droichead Átha Dún Dealgan
Leibhéal 3	Baile agus/nó Lár an Cheantair agus Fochontae Lárbhailte	Baile Átha Fhirdhia Lár Cheantair Dhroichead Átha: Lána Mhatha Lárcheantair Dhún Dealgan: Bóthar Bhaile Átha Cliath & Árd Easmuinn
Leibhéal 4	Ionaid Chomharsanachta, Lárionaid Áitiúla Bailte agus Sráidbhailte Beaga	Dún Léire, Áth na gCasán, Baile na Lorgan, Baile Trá, Baile an Ghearlánaigh/Cill Sáráin, Cairlinn, Ceann Chochair, Collann, Droim Ineasclainn, Droichead an Chnoic, Baile an Lú, Ó Méith, Baile an Tallúnaigh, Tearmann Feichín, Tulaigh Álainn, Ionaid Chomharsanachta Dhroichead Átha, Ionaid Chomharsanachta Dhún Dealgan
Leibhéal 5	Sráidbhailte beaga	Éagsúlacht

5.23 LÁRIONAID FHÁIS RÉIGIÚNACHA

5.23.1 Droichead Átha

Is lonnáocht ilchórach é Droichead Átha ina bhfuil nascacht iontach bus agus iarnróid, agus é lonnaithe le tairbhe a bhaint as an M1. Tá an baile ainmnithe mar Ionad Leibhéal 2 sa Ghrádlathas Miondíola, a léiríonn a stádas mar ‘Lárionad Fáis Réigiúnach’ sa Chreat Pleanála Náisiúnta.

Tháinig an ‘Is maith liom Droichead Átha Cheantar Feabhsaithe Gnó’ (BID) i bhfeidhm i 2020. Tá sé mar phríomhaidhm ag ‘BID Is maith liom Droichead Átha’ leanúint ag forbairt agus ag cur i bhfeidhm tionscnaimh nua atá deartha chun an timpeallacht trádála a chur chun cinn agus a fheabhsú don cheantar, laistigh den cheantar BID, ina n-oibríonn na hÍocóirí ráta a ngnólachtaí.

Tá soláthar maith ag Droichead Átha i dtéarmaí miondíola. Tá an príomhcheantar miondíola suite ó Shráid na gCapall Thiar go hIonad Siopadóireachta Halla na nAlbanach.

Baineann dúshláin le Sráid na gCapall Thiar maidir le háiteanna fágtha agus dearóiliú, agus an chuid eile de Shráid na gCapall Thiar (oirthear) ag fanacht láidir agus beoga ina bhfuil meascán de shiopadóireacht áisiúlachta agus comparáide, i gcuideachta caiféanna agus bialanna. Tá Ionad Siopadóireachta Laurence, atá suite sa príomhcheantar miondíola, ag obair le hardleibhéil d’áiteanna fágtha ó d’oscail sé i 2005.

Tá méid mór de spás urláir miondíola ar fáil i lár an bhaile lena n-áirítear plátaí urláir nua-aimseartha go háirithe in Ionad Siopadóireachta Laurence agus deiseanna athfhorbartha sa cheantar ar Shráid na gCapall Thiar. Tá candam mór de spás urláir tríd an baile lasmuigh den chroílár miondíola lena n-áirítear ollmhargaí Tesco, Dunnes Stores, Aldi agus Lidl.

Is é Páirc Mhiondíola an M1 agus Páirc Mhiondíola Bhóthar Dhún Uabhair (atá suite i gContae na Mí) na príomhionaid chun siopadóireacht bulcearraí a dhéanamh i nDroichead Átha.

Cuireann an Straitéis Mhiondíola a áirítear le hAguisín 4, Imleabhar 3 den Phlean níos mó sonraí ar fáil maidir le timpeallacht mhiondíola Dhroichead Átha.

5.23.2 Dún Dealgan

Tá Dún Dealgan suite go straitéiseach le fad na Conaire Geilleagraí Bhaile Átha Cliath-Bhéal Feirste le nascacht iontach bóithre agus iarnróid chuig an dá chathair. Tá sé ainmnithe mar Lárionad Fáis Réigiúnach san RSES. Is éasca teacht ar an mbaile agus tharraing sé infheistíocht shuntasach le blianta beaga anuas. Tá an baile ag baint tairbhe as Institiúid Theicneolaíochta Dhún Dealgan (DKIT) atá suite ar an deisceart, a mheallann mic léinn ón taobh ó thuaidh thoir den réigiún. Tá scéim Cheantar Feabhsaithe Gnó (BID) i bhfeidhm i nDún Dealgan. Is eagraíocht sheachbhrabúsach í an scéim chun timpeallacht lárbaile fáilteach inmharthana go geilleagrach a chruthú.

Ar an mbailiúchán de 1,200 gnó i lár an bhaile, a oibríonn i gcomhar le páirtithe leasmhara, chun cur le tarraingteacht lár an bhaile mar áit chun siopadóireacht, áineasa agus forbairt gnó a dhéanamh trí líon na gcustaiméirí a mhéadú agus feabhas a chur ar a fheidhmiú trádála.

Tá líon príomhshuíomhanna athfhorbartha laistigh de lár an bhaile, a chuireann an deis ar fáil cur níos mó le lár an bhaile. Tá líon sráideanna siopadóireachta ar an mbaile chomh maith lena n-áirítear Sráid Chlann Bhreasail agus Sráid na Páirce a chuireann réimse maith de shiopaí éadach neamhspleácha ar ardleibhéal ar fáil.

Tá Cearnóg an Mhargaidh athghinte le blianta beaga anuas agus cuireann sé spás poiblí tarraingteach ar fáil d'ócáidí sóisialta agus d'fhéilte.

Leanann Ionad Siopadóireachta Marshes ag mealladh réimse leathan de mhiondíoltóirí náisiúnta agus idirnáisiúnta agus Páirc Mhiondíola Dhún Dealgan ar an bpríomhsprioc d'earraí siopadóireachta toirtiúla. Baineann dúshlán laistigh den timpeallacht mhiondíola, go háirithe maidir le háiteanna fágtha agus leathadh aonaid mhiondíola seirbhíse agus ord níos lú laistigh de chroílár mhiondíola.

Cuireann an Straitéis Mhiondíola atá in éineacht le hAguisín 4, Imleabhar 3 don Phlean seo níos mó sonraí ar fáil maidir le timpeallacht mhiondíola laistigh de Dhún Dealgan.

5.23.3 Spás Urláir Bhreise

Tá gá le Straitéisí Miondíola chun measúnú leathan den spás urláir bhreise a bhfuil gá leis i gcontaetha a chur ar fáil i saolré a straitéise. Tá an riachtanas maidir le spás urláir bhreise laistigh de Chontae Lú leagtha amach sa Straitéis Mhiondíola. Tá an riachtanas spás urláir measta i gcomhréir leis na hathruithe den daonra, réamh-mheastacháin daonra, eolas tugtha cothrom le dáta ar chaiteachas, spás urláir mhiondíola trádála agus spás urláir mhiondíola neamhshealbhaithe.

Leagann sé amach treoir leathan ar an gcineál agus an méid de spás urláir a mbeidh gá leis chun freastail do chaiteachas breise le linn amscála na Straitéise agus suas go dtí 2030.

Tá achoimre de na riachtanais spás urláir leagtha amach i dTábla 5.3. Leagann Tábla 5.4 amach an cumas tascach do spás urláir bhreise a bheadh áisiúil, comparáideach agus comparáideach go toirtiúil sna bailte Droichead Átha, Dún Dealgan agus Baile Átha Fhirdhia suas go dtí 2027 agus 2030.

Tá an chainníocht féideartha maidir le spás urláir do gach baile faoi réir ag lonnaíocht agus grádlathas mhiondíola den Chontae agus tá sé i gcomhréir le spriocdhaonra de na lonnaíochtaí a luadh cheana i 2027. Faoi réir ag na Treoirlínte Pleanála Miondíola, tá na riachtanais tháscacha do spás urláir atá leagtha amach sna táblaí thíos le cur san áireamh mar threoir leathan maidir le candam breise de sholáthar spás urláir. Níor chóir candam spás urláir a mheas mar uastheorainneacha nó íostheorainneacha, mar tháscach de scála an spás urláir nua atá riachtanach chun díriú ar riachtanais an daonra agus an chaiteachais atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo sa Chontae.

D'fhéadfadh aon spás urláir bhreise a mholtar dul in ionad spás urláir mhiondíola atá as dáta nó curtha isteach go dona. Sa chás go gcuirtear iarratas pleanála isteach d'fhorbairt mhiondíola, nach bhfuil de réir an scála a leagadh

amach sa straitéis mhiondíola, tá an fhreagracht ar an iarratasóir a chruthú don Údarás Pleanála nár bhain an fhorbairt ón mbeogacht nó ón inmharthanacht i lár an bhaile.

Tábla 5.4 Riachtanais Spás Urláir Tásach do Chontae Lú

Bliain	Áisiúlacht (m ²)	Comparáid (m ²)	Comparáid Toirtiúil (m ²)
2027	6479	4749	2098
2030	8039	11242	5849

Tábla 5.5: Féidearthacht Spás Urláir Tásach trí Lonnaíocht - 2027

2027	Áisiúlacht (m ²)	Comparáid (m ²)	Comparáid Toirtiúil (m ²)
Droichead Átha	3060	2243	1043
Dún Dealgan	2696	1976	919
Baile Átha Fhirdhia	399	292	136
An chuid eile den Chontae	324	238	-

Tábla 5.6: Féidearthacht Spás Urláir Tásach trí Lonnaíocht - 2030

2030	Áisiúlacht (m ²)	Comparáid (m ²)	Comparáid Toirtiúil (m ²)
Droichead Átha	3797	5310	2908
Dún Dealgan	3345	4678	2562
Baile Átha Fhirdhia	495	692	379
An chuid eile den Chontae	402	562	-

5.24 CUR CHUIGE LÁR AN BHAILE AR dTÚS

Aithníonn Cur Chuige Lár an Bhaile ar dTús tábhacht chur chuige iomlán, trasearnála agus comhoibritheach, agus de dhaoine atá ag maireachtáil i lár an bhaile. Leagann sé sláinte lárionaid an bhaile i gcroílár na cinnteoireachta. Treisíonn Cur chuige Lár an Bhaile ar dTús an gá atá le bheith in áiteanna atá faoi bhláth chun cónaí go maith ann agus teastaíonn cláir náisiúnta a thabhairt isteach chun lár na mbailte a athbheochan ar scálaí difriúla. Teastaíonn cur chuige comhoibritheach agus straitéiseach ón gcur chuige seo chun ár mbailte agus ár sráidbhailte a athghiniúint. Cuireann áiteanna fágtha deiseanna ar fáil do mhiondíoltóirí athlonnú go lár na mbailte agus cur le hilghnéitheacht fhoriomlán den ionadaíocht mhiondíola agus is feidhm iad den chúrsa geilleagrach. Ach má bhíonn leibhéal ró-arda d'áiteanna fágtha is léir gur tearcfheidhmíocht ghaolmhar é de lár an bhaile nó croílár an mhiondíola. Tacóidh an Chomhairle ullmhúchán agus cur i bhfeidhm Phleananna Athnuachana Lár an Bhaile do Dhroichead Átha agus Dún Dealgan tríd an chreat náisiúnta do 'Athnuachan Lár an Bhaile' a chur i bhfeidhm ina bhfuil trí chroíghné:

- Seiceáil Sláinte Lár an Bhaile;
- Foirne Baile a Bhunú; agus
- Plean Lár an Bhaile a Ullmhú.

Lorgaíonn an Chomhairle a chinntiú go mbeidh lár an bhaile níos tarraingtí agus go mbeidh timpeallachtaí níos glaise ann, atá báúil le haois, éasca teacht orthu, inléite agus a thugann muinín do dhaoine cuairt a thabhairt ar na hionaid seo agus cónaí ann. Lorgaíonn an Plean seo ar lár an bhaile dul i ngleic le clár oibre carbóin ar nialas agus athrú aeráide a mhaolú agus ag tógáil geilleagar áitiúil atá seasmhach agus cuimsitheach.

Agus ag cur an timpeallacht mhiondíola a bhíonn ag athrú san áireamh, tá gá le cur chuige nua chun cabhrú le hathbheochan lár an bhaile.

Tacóidh an Plean seo le cur chuige iltoiseach chun lár an bhaile a ath-fhuinniú agus a athbheochan.

Áirítear tacaíocht do ghnólachtaí difriúla a ligfidh do lár an bhaile a bheith mar cheann scríbe ilfheidhmiúil a chuireann úsáidí seirbhísí, fóillíochtaí, cultúrtha, sibhialta agus cónaitheacha ar fáil.

Tá cuid den straitéis iltoiseach seo ag tabhairt daoine ar ais chuig lár an bhaile, trí mhaireachtáil lár an bhaile a áisiú, go háirithe sna hurláir uachtaracha d'fhoirgnimh. Áireofar an athúsáid nó oiriúnú d'fhoirgnimh atá folamh nó nach bhfuil in úsáid mórán.

D'fhéadfadh forbairt chónaitheach a mheas ar leibhéal bunurláir i gcásanna áirithe nó áiteanna ina bhfuil áiteanna fágtha ar leibhéal marthanach thar thréimhse fhada. Is iondúil go mbeadh sé sin ar thailte lasmuigh de chroílímistéar lár na mbailte. Maidir le soláthar lóistín den sórt sin, ní éascófar é ach amháin i gcásanna a léirítear go gcuirfeadh an fhorbairt le ról lár an bhaile mar 'cheann scríbe' do ghníomhaíochtaí tráchtála, sóisialta, nó cultúrtha.

Leanfaidh an Chomhairle ag cur soláthar agus nuachóiriú lóistín cónaitheach chun cinn os cionn áitribh tráchtála nó mhiondíola, laistigh de chroílímistéar miondíola de bhailte agus de shráidbhailte, chun beogacht lár na mbailte a fheabhsú. Beidh an méid sin faoi réir ag soláthar lóistín ar chaighdeán maith le rochtain ar leith atá sábháilte ón tsráid agus an chosaint ar áiseanna cónaitheacha ó choinbhleacht féideartha le húsáidí eile.

Agus ag spreagadh úsáid chónaitheach na n-urlár uachtarach d'áitribh thráchtála i limistéir thráchtála/mhiondíola bunaithe de Dhroichead Átha, Dún Dealgan agus Baile Átha Fhirdhia, measfaidh an Chomhairle dispeansáidí féideartha ó ghnáthchaighdeáin, chun 'Maireachtáil os cionn an tSiopa' a áisiú a chuirfidh go dearfach le hathnuachan limistéir, ar an gcoinníoll nach bhfuil tionchar diúltach ag na mionathruithe molta ar áiseanna físiúla nó an sráid-dreach atá ann faoi láthair.

- D'fhéadfadh sé go dtabharfar maolaithe d'áitribh thráchtála níos sine i gcásanna oiriúnacha maidir le spás oscailte príobháideach, páirceáil, agus caighdeáin de mhéid an aonaid;
- D'fhéadfadh sé go dtabharfar maolaithe do pháirceáil carranna i láithreacha baile/lárnacha reatha faoi dhiscreid na nÚdarás Pleanála.

Féach freisin Roinn 3.7 'Maireachtáil i Lár an Bhaile' i gCaibidil 3 - 'Tithíocht' chun níos mó sonraí a fháil maidir le hathúsáid na bhfoirgneamh reatha i lár na mbailte d'fhorbairt cónaitheacha.

5.25 MEASÚNÚ AR MHOLTAÍ MAIDIR LE FORBAIRT MHIONDÍOLA

De réir na dTreoirínte Pleanála Miondíola agus Grádlathas Miondíola an RSES don cheantar, cuireann Grádlathas Miondíola an Chontae creatbheartas straitéiseach ar fáil do dháileadh spásúlachta d'fhorbairt miondíola nua. Ba chóir forbairtí miondíola nua ar scála suntasach a spriocdhíriú go príomha laistigh den chroílímistéar miondíola de Leibhéal 2 agus Leibhéal 3 mar a aithníodh laistigh de Straitéis Mhiondíola Lú.

Ní mheasfar forbairt mhiondíola ar scála suntasach lasmuigh den chroílímistéar miondíola ach i gcásanna eisceachtúla, sa chás go bhfuil na hÚdarás Pleanála sásta nach bhfuil aon láthair eile ar fáil agus go bhfuil an fhorbairt riachtanach chun freastail ar riachtanais an cheantair.

Ba chóir go mbeadh forbairt miondíola nua i Leibhéal 4 & Leibhéal 5 ar scála oiriúnach chun freastail ar riachtanais mhiondíola áitiúla amháin. Tá an Cur Chuige Seicheamhach atá leagtha amach sna *Treoirínte Pleanála Miondíola 2012* curtha i bhfeidhm chun iarratais a mheas d'fhorbairtí miondíola nua.

Aithníonn sé an tábhacht a bhaineann le beogacht agus inmharthanacht lár an bhaile agus na sráidbhailte. Ní mór go gcomhlíonfaidh iarratais phleanála do mholtaí forbartha miondíola, lena n-áirítear leathnú nó athrú ábhartha d'úsáid na bhforbairtí reatha (mar a tugadh isteach sna *Treoirínte Pleanála Miondíola 2012*), leis na critéir d'úsáid, méid, scála agus inrochtaineachta oiriúnacha. Caomhnóidh an méid sin tábhacht mhiondíola i lár an bhaile agus cosnóidh sé inmharthanacht agus beogacht i lár an bhaile laistigh den chontae.

Maidir leis an ardréim físeach miondíola aithneofar é laistigh den bhaile nó den sráidbhaile.

Mar sin, ní mór go mbeadh caighdeán ard deartha i gceist le haghaidh gach fhorbairt miondíola nua sna láithreacha seo.

Spreagfaidh an tÚdarás Pleanála forbairtí a chuirfidh le beogacht agus go dearfa le lár an bhaile. Cuirfidh an tÚdarás Pleanála chun cinn meascán feiliúnach d'úsáidí laethúla agus oíche laistigh de na láithreacha seo. D'fhéadfadh úsáidí tráchtála, sóisialta, cónaitheacha, sibhialta, cultúrtha agus fóillíochta a bheith san áireamh anseo.

I gceantair ina bhfuil leibhéal mharthanacha d'áiteanna miondíola fágtha, measfaidh an Chomhairle úsáidí ailtéarnacha ar leibhéal bunurláir, a d'fhéadfaí a mheas in éineacht le miondíol.

Tá soláthar d'áiseanna stórála rothaíochta atá slán riachtanach chun tacú le rothaíocht a chur chun cinn agus a fhorbairt mar mhodh iompair inbhuanaithe.

Meastar gur príomhghné é áiseanna stórála rothaíochta ar ardchaighdeán a chur ar fáil i gceannphointí d'aon straitéis dírithe ar rothaíocht a spreagadh. Cuirfear páirceáil rothaíochta ar fáil d'aon fhorbairt miondíola nua de réir na gcaighdeán atá leagtha amach i gCaibidil 13, Tábla 13.12 den Phlean.

5.25.1 Miondíolachán ar Ísealaicme

Agus iarratais phleanála a mheas do mhiondíolachán ar ísealaicme lena n-áirítear Siopaí Geallghlacadóirí, Stuaráí Siamsaíochta, Casaíní agus Siopaí Vápála, beidh na meastacháin seo a leanas san áireamh:

- An riachtanas beogacht agus marthanacht a chosaint den chroílímistéar aitheanta agus chun meascán feiliúnach d'úsáidí miondíola a choinneáil;
- An leathadh d'áiseanna reatha den sórt sin sa limistéar;
- Éifeacht na n-áiseanna sa limistéar a ardaítear ó thorann, uaireanta oibre agus bruscar;
- Cóireáil a bhaineann le fógraíocht aghaidh shiopa agus taispeántais fhuinneoige.

Cuspóir Beartais

GF 64	Timpeallacht miondíola iomaíoch a chur chun cinn laistigh de Chontae Lú agus chun beogacht agus marthanacht lár an bhaile agus na sráidbhailte a chaomhnú agus a ról mar chroílímistéir mhiondíola.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 65	Chun athúsáid agus athbheochan na n-aonad agus na n-áitreabh fágtha (agus tréigthe) laistigh de lár an bhaile agus den sráidbhaile agus athrú a mheas in iarratais úsáidí bunaithe ar ghradam agus rannpháirtíocht iomlán ar bheogacht lár an bhaile agus geilleagar an lae agus an oíche.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 66	Maidir le hiarratais d'fhorbairt mhiondíola a chinntiú go gcomhlíonann siad le forálacha Straitéis Mhiondíola Lú.
--------------	---

Cuspóir Beartais

GF 67	Chun tacú le hiarratais phleanála go ginearálta a mholann úsáidí comhlántacha nach miondíol iad i limistéir lár an bhaile, ina bhfuil leibhéal mharthanacha d'áiteanna fágtha.
--------------	--

Cuspóir Beartais

GF 68 Chun croílímistéar miondíola a chur chun cinn mar phríomhionad siopadóireachta nó forbairtí seirbhíse sa limistéar seo.

Cuspóir Beartais

GF 69 Diúltú go ginearálta d'athrú úsáide ó mhiondíol nó ó sheirbhís (lena n-áirítear bainc agus institiúidí comhchosúla le seirbhísí thar an gcuntar) go húsáid nach miondíol nó seirbhís iad ar leibhéal bunurláir i limistéir ina bhfuil soláthar miondíola láidir ann cheana féin.

Cuspóir Beartais

GF 70 Chun tacú le 'Cur Chuige Lár an Bhaile ar dTús' agus bunú aon tionscnamh do lár an bhaile a lorgaíonn an cur chuige seo a chur chun cinn.

Cuspóir Beartais

GF 71 Chun tacú le bunú Fhoireann Bainistíochta Lár an Bhaile ó Chomhairle Contae Lú do Dhroichead Átha agus do Dhún Dealgan.

Cuspóir Beartais

GF 72 Chun timpeallachtaí lár an bhaile slán agus glan a chruthú a thugann misneach do dhaoine cuairt a thabhairt ar na hionaid.

Cuspóir Beartais

GF 73 Chun tacú le forbairt Dhroichead Átha agus Dhún Dealgan mar Lárionaid Fháis Réigiúnacha agus mar phríomhláithreacha d'fhorbairt mhiondíola amach anseo, agus chun tacú le Baile Átha Fhirdhia agus Dún Léire mar Lárionaid Fháis Féinchothabhála agus an fheidhm mhiondíola de lonnaíochtaí eile, ar coimhéid le riachtanais ginte go háitiúil.

Cuspóir Beartais

GF 74 Chun soláthar na n-ionad miondíola áitiúil a chur chun cinn a dhéanann freastail ar dhaonraí beaga, logánta i limistéir chónaitheacha nua, ar coimhéid le riachtanas ginte go háitiúil.

Cuspóir Beartais

GF 75 Feabhas a chur chun cinn den timpeallacht agus de réimse poiblí lár an bhaile agus an tsráidbhaile trí dhearadh, tírdhrechtú, troscán sráide, soghluaisteacht a fheabhsú trí bhainistíocht tráchta, agus comhoibriú le Coistí na mBailte Slachtmhara agus grúpaí pobail eile chun scéimeanna feabhsúcháin timpeallachta a chur i bhfeidhm.

Cuspóir Beartais

GF 76 Comhláir slándála a fháil ar aghaidheanna siopaí (más gá) le bheith feiceálach agus leagtha taobh thiar d'fhuinneoga gloiniú ar aghaidh an tsiopa nó réitigh nuálaíochta a mheas lena n-áirítear sciatha fuinneoga iarann buailte traidisiúnta.

Cuspóir Beartais

GF 77 Chun soláthar agus nuachóiriú lóistín cónaitheach a chur chun cinn os cionn áitribh tráchtála i mbailte agus i sráidbhailte chun beogacht a n-ionad a fheabhsú.

Cuspóir Beartais

GF 78 Chun aghaidheanna siopaí fíréanta agus traidisiúnta agus dearthaí comhaimseartha ar chaighdeán maith a chaomhnú.

Cuspóir Beartais

GF 79 Maidir le Cosaint na hOidhreachta Ailtireachta: Treoirlínte do na hÚdaráis Phleanála 2011 (DAHLG) agus aon treoirlínte ina dhiaidh sin, agus iarratais á meas d'aghaidheanna siopa ar struchtúr cosanta nó i Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (ACAanna).

Cuspóir Beartais

GF 80 Chun úsáid dallóga a spreagadh, más gá, ar éadan aghaidh an tsiopa ionas gur féidir iad a aistarraingt nuair nach bhfuil siad in úsáid. Ní thabharfar spreagadh do cheannbhrait cuartha ná Ollanacha.

Cuspóir Beartais

GF 81 Chun a chinntiú go bhfuil gach forbairt comharthaíochta in oiriúint leis an gcritéir agus na treoir measúnaithe ábhartha atá leagtha amach laistigh de Threoirlínte Bainistíocht Forbartha (Caibidil 13) den Phlean seo mura bhfuil sé sa Phlean Limistéar Áitiúil/Uirbeach.